

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 20. do 26. januara 2004. godine, donijela je

ODLUKU

I

Graditeljska cjelina - Franjevački samostan i Crkva sv. Ive Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci, zajedno sa pokretnom imovinom u sastavu samostanskog muzeja, proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Pokretnu imovinu iz stava 1. ove tačke sačinjavaju: 25 slika, 1 skulptura, 187 predmeta izrađenih od metala, 11 predmeta izrađenih od tekstila, 11 spisa pohranjenih u arhivu, 1 kameni spomenik i orgulje u samostanskoj crkvi (u daljnjem tekstu: pokretno naslijeđe).

Nacionalni spomenik se nalazi na k.č. br. 2, 8 i 9, K.O. Kraljeva Sutjeska, općina Kakanj, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Građevina gospodarskog objekta iz 1929. godine, koja se nalazi sa druge strane rijeke Trstionce, izgrađena do k.č. br. 10, K.O. Kraljeva Sutjeska, nije zaštićena odredbama ove odluke kao nacionalni spomenik i na nju se ne primjenjuju ograničenja utvrđena ovom odlukom, ali ona predstavlja dio graditeljske cjeline.

Na nacionalni spomenik primjenjuju se mjere zaštite utvrđene Zakonom o provedbi odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini ("Službene novine Federacije BiH", br. 2/02 i 27/02).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u daljnjem tekstu: Komisija) utvrdit će tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione ploče sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

U cilju trajne zaštite nacionalnog spomenika utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

I zona zaštite obuhvata prostor definiran u tački I, stav 3. ove odluke. U sklopu ove zone utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- dopušteni su konzervatorsko-restauratorski radovi na objektima, te radovi koji imaju za cilj prezentaciju nacionalnog spomenika, uređenje parcele i manji infrastrukturni radovi, uz odobrenje federalnoga ministarstva nadležnog za prostorno uređenje (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo) i stručni nadzor nadležne službe zaštite naslijeđa na nivou Federacije Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: nadležna služba zaštite);

- moguća je nova gradnja koja neće ugroziti spomeničke vrijednosti kompleksa uz odobrenje nadležnog ministarstva i stručni nadzor nadležne službe zaštite;
- obavezno čuvanje postojećeg visokog rastinja.

Utvrđuje se zaštitni pojas širine 300 m od granica I zone zaštite. U ovom zaštitnom pojasu utvrđuju se sljedeće mjere zaštite:

- zabrana izgradnje industrijskih objekata, objekata čija namjena može ugroziti graditeljsku cjelinu, kamenoloma i lociranje zagađivača okoliša;
- zabrana eksploatiranja šumskih resursa;
- infrastrukturni radovi dopušteni su samo uz odobrenje nadležnog ministarstva, a prema uvjetima nadležne službe zaštite.

IV

Utvrđuju se sljedeće mjere zaštite za pokretno naslijeđe:

Komisija će poduzeti mjere u cilju povratka sljedećih umjetnina u Bosnu i Hercegovinu iz Strossmayerove galerije u Zagrebu:

1. Kristovo raspeće;
2. Oplakivanje Krista (sprijeda) / Anđeo sa bakljom (straga);
3. Krunisanje Bogorodice;
4. Krist sa donatorom;
5. nekoliko komada misne odjeće, zajedno sa paramentom bosanske kraljice Katarine.

Vlada Federacije osigurat će odgovarajuće fizičke i tehničke uvjete za čuvanje pokretnog naslijeđa, a prije svega:

- osigurati odgovarajuće muzejske uvjete za čuvanje tekstilnih predmeta da bi se spriječilo svako daljnje oštećenje, odnosno osigurati vitrine za deponovanje i izlaganje tekstilnih predmeta u horizontalnom položaju;

- izraditi sistem klimatizacije koji će osigurati optimalnu količinu vlažnosti (50 do 60%) i temperature zraka (16° do 22°C) u muzeju, biblioteci i arhivu samostana, kao i izradu video-nadzora.

Izlaganje i ostali vidovi prezentacije pokretnog naslijeđa na području Bosne i Hercegovine vršit će se na osnovi uvjeta koje utvrdi federalno ministarstvo nadležno za kulturu.

Nadzor nad provođenjem mjera zaštite pokretnog naslijeđa vrši federalno ministarstvo nadležno za kulturu.

V

Iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine nije dopušteno.

Izuzetno od odredbe stava 1. ove tačke, dopušteno je privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije, ukoliko se utvrdi da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini.

Odobrenje za privremeno iznošenje pokretnog naslijeđa iz Bosne i Hercegovine u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nedvojbeno utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti nacionalni spomenik.

Komisija u svom rješenju o odobrenju za privremeno iznošenje spomenika utvrđuje sve uvjete pod kojima se to iznošenje može izvesti, rok za povrat dobra u zemlju, kao i zaduženja pojedinih organa i institucija za osiguranje tih uvjeta i o tome obavještava Vladu Federacije, nadležnu službu sigurnosti, carinsku službu Bosne i Hercegovine i javnost.

VI

Stavljaju se van snage svi provedbeni i razvojni prostorno-planski akti koji su u suprotnosti sa odredbama ove odluke.

VII

Svako će se, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe suzdržati od poduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VIII

Ova će se odluka dostaviti Vladi Federacije, federalnom ministarstvu nadležnom za prostorno uređenje, federalnom ministarstvu nadležnom za kulturu, nadležnoj službi zaštite i općinskim organima uprave nadležnim za poslove urbanizma i katastra, radi provedbe mjera utvrđenih u tač. II - VII ove odluke i nadležnom općinskome sudu radi upisa u zemljišne knjige.

IX

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom, koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web stranici Komisije (<http://www.aneks8komisija.com.ba>).

X

Prema članu V, stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

XI

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja i objavit će se u «Službenom glasniku BiH» .

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović, Ljiljana Ševo i Tina Wik.

Predsjedavajuća Komisije

Ljiljana Ševo

Broj: 06.1-2-41/03-3
20. januara 2004. godine
Sarajevo

Obrazloženje

I – UVOD

Na osnovi Zakona o provedbi odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika uspostavljene prema Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, član 2, stav 1, "nacionalni spomenik" je dobro koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, proglasila nacionalnim spomenikom, u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine («Službeni glasnik BiH», broj 33/02), sve dok Komisija ne donese konačnu odluku o njihovome statusu, a za što ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira da li je za dotično dobro podnesen zahtjev.

Komisija je, na sjednici održanoj 14.juna 2000. godine, donijela odluku o stavljanju **Franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci** na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine, pod rednim brojem 290. U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovi člana V, stava 4. Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provođenju postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju izvršen je uvid u:

- dokumentaciju o lokaciji imovine i sadašnjem vlasniku i korisniku dobra,
- podatke o dosadašnjoj zakonskoj zaštiti dobra,
- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra, uključujući i opis i fotografije,
- podatke o oštećenjima tokom rata, podatke o intervencijama na restauraciji i drugoj vrsti radova na dobru, itd.,
- podatke o pokretnom naslijeđu koje se nalazi u sklopu dobra,
- historijsku, arhitektonsku i drugu dokumentarnu građu o dobru, koja je data u popisu korištenja dokumentacije u sklopu ove odluke.

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje na terenu, utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Graditeljska cjelina - Franjevački samostan u Kraljevoj Sutjesci i Crkva sv. Ive Krstitelja, se nalazi u naseljenom mjestu Kraljeva Sutjeska¹, 12 km sjeveroistočno od Kaknja. Od Zenice je udaljena 45 km, od Visokog 25 km, a od Sarajeva 56 km. Sa puta Sarajevo-Zenica, kod Čatića, odvaja se put prema naseljenom mjestu Kraljeva Sutjeska, koje se nalazi na nadmorskoj visini od oko 500 m. Mjesto Kraljeva Sutjeska nalazi se u dnu ljevkaste kotline koja je okružena padinama Teševskog brda s jedne i padinama Ježevice sa druge strane.

¹ "Svoje dvočlano ime ovo mjesto dobilo je tek u novije vrijeme. Nekoć se ono nazivalo naprosto Sutiska, zbog uske kotline u koju se smjestilo. Dodatak Kraljeva nosi zbog toga što je u 14. i 15. st. jedno vrijeme u njemu stolovao kralj. U srednjem vijeku često su ga zvali "Curia Bani" (Banov dvor), jer su u njemu duže vremena boravili bosanski banovi Kotromanići, a u srednjovjekovnim ispravama katkad se naziva i Trstivnica, prema imenu rječice i župe koja se protezala ovim krajem. I danas nam ime Sutjeska označava najprije sam gradić, a onda i čitavo područje sa selima oko njega." (Gavran, dr. fra Ignacije, *Povijesne crtice, Kraljeva Sutjeska*, Kraljeva Sutjeska i Vareš, Povijesne crtice, Split, 1996, str.5)

"Austrugarska je dala mjestu naziv Kraljeva Sutjeska." (Matić, Bernandin, 1987, str.10)

Graditeljska cjelina obuhvata prostor na k.č. br. 2, 8, 9, k.o. Kraljeva Sutjeska, općina Kakanj, Federacija Bosne i Hercegovine².

Historijski podaci

Samostan je bio podignut polovinom 14. stoljeća, u vrijeme osnivanja provincije Bosne Srebrene³. Prvi put samostan se spominje u popisu italijanskog franjevačkog pisca fra Bartola Pisanskog iz 1385. godine, u djelu *De conformitate vitae B. Francisci*⁴. U franjevačkim ljetopisima Luke Wadinga iz 14. stoljeća spominje se samostan u Sutjesci pod imenom *Bani* (Barišić, 1890, str.28).

Prema Jeleniću i Matiću, samostan u Sutjesci je srušen početkom 16. stoljeća⁵ (Jelenić, 1990, II svezak, str. 687; Matić, 1987, str.13).

Samostan je popravljen prije 1530. godine⁶. Nakon toga ponovno je srušen⁷, a godine 1596, sutješki franjevci su ponovno podigli samostan i crkvu.⁸ Samostan je bio podignut na istom mjestu, a sagrađen, prvobitno, od pletera, a nešto kasnije od građe razorenog samostana⁹ i nosio je isti naziv sv. Ivana (Krstitelja)¹⁰. Crkva je svečano posvećena 1607. godine¹¹.

Poznati dubrovački pjesnik Ivan Gundulić spominje samostan u Kraljevoj Sutjesci 1615. godine u svom pismu u kojem govori o smrti kneza Pavla Radinića¹².

7. septembra 1658. godine¹³, izgorio je samostan sa svim dragocjenostima (samostan, biblioteka sa arhivom i drugim dragocjenostima)¹⁴. U ovom požaru nije izgorjela

² Prema dostavljenoj kopiji katastarskog plana, k.o. Kraljeva Sutjeska, Općinska geodetska uprava Kakanj, broj plana 6G17-28, razmjer 1:2500, izdatoj 09.januara 2003. godine od strane Službe za katastar i imovinsko-pravne poslove Općine Kakanj

³ "...Sagradili su ga Kristovi vjernici a tokom vremena proširio Toma Krišć, pretposljednji bosanski kralj. (Benić, fra Bono, Ljetopis Sutješkog samostana, Biblioteka "Kulturno naslijeđe", Sarajevo, 1979. godine, str.95)

⁴ Popis se odnosi na stanje Vikarije od petnaestak godina ranije. Prema tom popisu Bosanska vikarija je imala 7 kustodija i 35 samostana. Od današnjih franjevačkih samostana u Bosni, na tom popisu se nalaze samostani u Sutjesci i Visokom, te onaj u Olovu (koji je danas samo mjesto hodočašća). Samostani u Fojnici i Kreševu nisu u ovom popisu, jer su oni nastali nešto kasnije, najvjerovatnije krajem 14. stoljeća (Jelenić, Julijan, Kultura i bosanski franjevci, Fototip izdanja iz 1912. godine, Svjetlost, Sarajevo, 1990. godine, str.37-38).

⁵ Porušeni su samostani u Fojnici, Konjicu, Kreševu, Sutjesci i Visokom. U istom stoljeću, nešto kasnije, zapaljeni su i porušeni i samostani u Jajcu (1528), Zvorniku (1533), Modriči (1579) i Donjoj Tuzli (1580) (Jelenić, 1990, II svezak, str. 687).

Italijanski historičar Franjo Gonzaga u svom djelu "O početku serafskog reda", piše: "Kada je cvjetajuće kraljevstvo bosansko došlo u ruke Turaka (oni su ovaj samostan) godine 1524. s druga tri do temelja porušili tako da nije ostao ni kamen na kamenu. Za ovoga rušenja takvo je progonstvo siromašnih franjevaca nastalo da je više njih bilo ubijeno, neki su bili ranjeni, a drugi se spasili bijegom." (Matić, Bernandin, 1987, str.13)

⁶ Gavran, dr. fra Ignacije, *Povijesne crtice, Kraljeva Sutjeska, Kraljeva Sutjeska i Vareš, Povijesne crtice*, Split, 1996, str.7

⁷ isto

⁸ Kada su platili 900 krunskih zlatnih dukata turskim vlastima radi dobijanja dozvole za građenje. Krunski zlatnici - misli se na austrijske zlatnike. Postoje i srebrni krunski novci (Kronentaler). Zovu se krunski zbog krune izrađene na njima (Benić, fra Bono, Ljetopis Sutješkog samostana, Biblioteka "Kulturno naslijeđe", Sarajevo, 1979. godine, str.96)

⁹ "Istom god. 1596 na istom temelju i pod istim imenom bi ozidan ozd | kamenom, a gore opet opekom..." (Barišić, 1890, str.29)

¹⁰ Benić, fra Bono, 1979. godine, str.96

¹¹ Katalog, grupa autora, *Stari franjevački samostani BiH*, Sarajevo 1984, str.7

¹² Matić, Bernandin, 1987, str.13

¹³ U vrijeme kada se u *Gradovrhu* (nekadašnje naselje i samostan blizu Tuzle, prema Jukićevu Zemljopisu između Gornje i Donje Tule) održavao provincijski kapitul (Benić, fra Bono, 1979. godine, str.96)

crkva¹⁵, jer je bila 20-ak metara odmaknuta od samostana¹⁶. Novi samostan, izgrađen od *čerpica* (nepečene gline, sušene na suncu) je podignut 1664. godine.

Za vrijeme Bečkog rata¹⁷, krajem 17. stoljeća, franjevci su ga morali, zbog velikih nameta, napustiti i živjeti po seoskim kolibama¹⁸. Prema drugom izvoru, franjevci su punih 16 godina (od 1683. do 1699) izbivali iz samostana¹⁹. Kada su se političke prilike smirile, ponovno su se vratili 1704. godine.

U 18. stoljeću (1728) crkva je bila potpuno obnovljena²⁰; s tri strane bila je ozidana kamenom (prethodna građevina, iz 1596, bila je izvedena od *čerpica*). Imala je tada i bačvasti, polukružni svod izrađen od drveta, u potpunosti dovršen tek kasnije (1784 - 1785). Još prije toga (1738) popločali su crkvu kamenim pločama. U ljetopisu sutješkog samostana, 1762. godine, zapisani su podaci o pripremnim radovima za pokrivanje samostana i crkve²¹. Kako su se izgubili svi tragovi posvete iz 160. godine, 24. augusta 1780. godine, crkvu je ponovo posvetio biskup Dobretić. Između 1784.²² – i 1785. godine, izvršena je rekonstrukcija

¹⁴ Matic, Bernardin, 1987, str.13

¹⁵ Benić, fra Bono, Ljetopis Sutješkog samostana, Biblioteka "Kulturno naslijeđe", Sarajevo, 1979. godine, str.96

¹⁶ Gavran, fra Ignacije, "Ljepotica u zabiti", objavljen u Svjetlu riječi, katoličkom časopisu za vjeru, društvo i kulturu, Sarajevo, mart 2000, str.62

¹⁷ Rat između Austrije i Turske (Bečki rat). Iz Bosne se iselio veliki broj katolika u krajeve oslobođene od turske vlasti (Slavonija, Dalmacija). Također su i franjevci prisilno napustili brojne samostane, koji su potom porušeni i zapaljeni: Modriču 1685, Ramu, Srebrenicu i Olovo 1687, Gradovrh i Visoko 1688, Donju Tuzlu 1690. Broj katolika sveden je na manje od dvadeset hiljada, s kojima je osalo tridesetak franjevaca. Iz Bosne i Hercegovine se iselilo, prema nekim procjenama, više od sto hiljada katolika. Tome je pridonio i pohod Eugena Savojskog na Sarajevo 1697. godine. Karlovačkim mirom 1699. godine uređeno je da granica Bosne prema Austriji bude rijeka Sava, a prema Dalmaciji planina Dinara. Franjevačka provincija Bosna Srebrena se tada prostirala na području tri države (Jelenić, 1990, II svezak, str. 687).

¹⁸ Za vrijeme Bečkog rata fratri su, zbog neprestanog nasrtaja nasilnika, napustili samostan i 17 mjeseci se skrivali po šumama i selima u seljačkim odijelima (Gavran, dr. fra Ignacije, 1996, str.7).

¹⁹ "Ali od svih tih neprilika u najužasniju zapade početkom bečkog rata, kadno toliko u dug bijaše ogrezao radi teških turskih globa i nameta, da je ne samo crkveno ruho i posugje bio založio trgovcu Brnjakoviću u Sarajevu, nego još usilovan bijaše uz najjeftiniju cijenu sve kućno i sobno pokućstvo, pače iste brave s vrata parati i prdavati. Toga radi, ne mogući više trpjeti napadaja i globa, s dozvolom tadašnjeg vezira mjesni franjevci budu prisiljeni samostan ostaviti, ograđivši ga visokim trnovim plotom, te postavivši u praznim zidinama jednog čuvara, koji je pazio, da ga obnoć opaka ruka ne bi zapalila. Stoga za čitavih 16 godina (1683- 1699), dok je rat trajao, franjevci su tamo-amo raspršeni po špiljama i svjetovnim kućama i svjetovnom odijelu, pod imenom "*ujaka*" (i dan danas tim nazivom svijet zove franjevce u Bosni) prebivali, a većina ih je zajedno stanovala u samostanskoj kući, koja se je tada nalazila više sutjeških pećina u predjelu Zateševje, kriomice se provlačeći s mjesta na mjesto, poslužujući im povjereno stado duhovnom hranom, sad u živici kod Bjelavića, sad u Tonjem lugu blizu današnjeg katoličkog sela Grmača sv. misu čitajući. No i tu bi ih često pred samim žrtvenikom grdno isprebijali." (Barišić, 1890, str.30)

²⁰ "Dok je Juro Bilavić vršio dužnost gvardijana treću godinu, došao je 7. aprila 1728. za upravitelja ili pašu u Bosnu Ahmed-paša Skopljak, vrativši se iz Perzije. Čim je spomenuti paša došao u Bosnu, gvardijan ga je posjetio i, predavši mu darove i plativši *džulus* (porez koji su franjevci davali svake godine, kao i po dolasku novog paše u Bosnu), dobio od njega za plaću pismeno dopuštenje ili *bujruntiju*, koja potvrđuje novi ferman da se obnove zidovi crkve i da se ona pokrije daskama. Čim ju je dobio, odmah je započeo zamišljeni posao a najprije da izmjeni tri strane crkve. Dao ih je načiniti od kamena, jer je prije crkva bila napravljena od nepečenih opeka. Kad je to završio i nakon što je vrlo lijepo pokrio crkvu borovim ili lučevim daskama, pomno se pobrinuo da se ona i iznutra obloži drvenim daskama u obliku svoda; ranije je – prosti mi Bože- bila poput pojate.." (Benić, fra Bono, 1979. godine, str.114)

²¹ "...Treba zabilježiti kao treće: da je već 12 godina ranije započeto /spremanje/ dasaka i greda za takvo pokrivanje samostana i crkve ovog samostana sv. Ivana Krstitelja. I dato je za 15.464 komada smrčeve daske i za 124 hrastove grede groša 1765.-Isto tako ove godine za čavle i drugu gvoždariju, zatim za razne letve i gredice, pučki zvane žioke, a tako i za uzdarja koja smo dali graditeljima i raznim drugima, koje smo poslali u Tuzlu i drugam da skupe tesare....groša 328 i jaspri 90. Isto tako za dnevnu plaću, to jest za 1760 nadnica, groša 293 i jaspri 80. Ukupni iznos troškova, naime –do otpuštanja tesara nakon što je bila pokrivena čitava zgrada, bio je, dakle, groša 1644 i jaspri 170..." (Benić, fra Bono, 1979. godine, str.205)

²² "1784. još godine prošaste u jesen, usikoše nam Borovičani, to jest Čuretovi i nješto Mijat Trmešić, šašovaca (provinc./daske za oblaganje zida ili stropa) 1200, smrčijevih žioka (žioka je tanka, visoka jela ili omorika otesana s jedne i s druge strane do širine od 3-4 cm; ona redovno služi za grede, ali su se ranije žioke uzimale i

dotrajalih drvenih dijelova, presvođen je preostali dio drvenog stropa i postavljen novi krov sa pokrovom od borovih letvica²³.

U 19. stoljeću²⁴ (1821-1832²⁵), samostan je bio znatno proširen i obnovljen²⁶, a krajem 19. stoljeća²⁷ (1889-1897) sazidan je današnji samostan i nova crkva (1906-1908). Krajem 20. stoljeća samostan je obnovljen (1928-1988)²⁸.

Početakom 19. stoljeća objekat crkve je opet bio dotrajavao i ruševan, te je 1821. godine srušen i na istom mjestu podignut novi. Nakon nepunih 30 godina (1858) i tu su crkvu zamijenili drugom, koju su neznatno produžili (za nekoliko stopa) i ukrasili na "talijanski način", tj. u baroknom stilu. Sad znamo i njezine mjere: 34,7 m duga i 19 m široka²⁹. U nju su bili preneseni svi oltari ranije crkve i ona je dočekala 20. stoljeće.

1860. godine podignut je toranj uz crkvu, a to je bilo prvi put poslije 1463. godine da je podignut objekat ovakvog tipa (toranj). U tom tornju bila su tri stara zvana, koja su završila u ratnim ljevaonicama željeza 1917. godine. Sačuvan je podatak da je na jednom zvonu bila zapisana 1524. godina³⁰.

Crkva je tada imala i brojne oltare s vrijednim slikama, nabavljenim u Veneciji (od kraja 16. do 18. stoljeća). Slike su, izuzevši dvije, nestale prilikom rušenja crkve 1905. godine. U 17. i 18. stoljeću nabavljeni su glavni i pet bočnih oltara, koji su vjerovatno rađeni u stilu ranog baroka. Njih više nema, ali su postojali sve do rušenja crkve 1905. godine; 1865. godine za crkvu su nabavljene orgulje, koje su sačuvane i koje su još uvijek u funkciji (nedavno restaurirane)³¹.

U 19. stoljeću samostan je dva puta građen, posljednji put 1888-90. godine kad je sagrađen današnji samostan.

Izgradnjom velike župne crkve u Bugojnu 1879. godine, otpočinje period velikih graditeljskih aktivnosti bosanskih franjevacu u austrougarskom periodu. Gradi se nekoliko crkava: Fojnica, Kraljeva Sutjeska, Plehan, Sarajevo, Podmilačje, Zenica, Tuzla, te nekoliko novih samostanskih zgrada: Petrićevac, Sarajevo, Kreševo, Kraljeva Sutjeska³².

kao prečke koje se pokivaju za rogove krova; na žioke se onda redaju i prikivaju daske-šimlju ili šindru) 180, krivača 30, podnica jelovijeh 27....Sve ovo pripravi za učinit crkvu u voltu šišetima, kako se sada vidi učinjena. A prija je bila, tamo gdje žene kleče (u sutješkoj crkvi dugo je vremena postojao običaj da su u njoj muškarci klečali sprijeda, bliže oltaru, a žene pozadi, iza muškaraca. U drugim crkvama žene su redovno bile na lijevoj, a muškarci na desnoj strani) mračna i ravno-po gredama-pošišečena, kao ona u Fojnici....Bilo je priko crkve sedam greda hrastovijeh koje su zidove vezale, ter smo ih s velikijem strahom digli i stara šišeta tada oborili, jesmo novijeh 13 panti (letve koje spajaju rogove na krovu) hrastovijeh udarili ispod starijeh panti...Ukratko, doklem smo do obaranja došli, sve smo-koliko je moguće bil-utrdili i kupulicu (kupolca, mali svod, polukružni svod) smo nad oltarom sv. križa iznova učinili a prija nije je bilo. –Svu crkvu pak što se vidi bojadisano, jest bojadisao brat laik fra Pavao Tokmačić.” (Benić, fra Bono, 1979. godine, str.300-301)

²³ Katalog, grupa autora, *Stari franjevački samostani BiH*, Sarajevo 1984, str.7

²⁴ Samostanska zgrada je imala trošan krov, a i zidovi su joj se bili iskrivili, naročito onaj prema rijeci. S obzirom na broj ljudi u samostanu bila je i tijesna (dimenzija 16,55 m x 8m), gvardijan fra Petar Babajić je 1821. godine dobio dozvolu od travničkog vezira Gjelijli-paše (Dželaledina) da proširi samostan prema zapadnoj i sjevernoj strani, te da stara zgrada većim dijelom, a crkva na novo, bude popravljena hrastovom građom (Barišić, 1890, str.31).

²⁵ 1831. godine, fra Stjepan Marijanović je, uz pomoć austrijskog cara Franje I i mađarskog svećenstva, ishodio dozvolu od vezira Mahmut-Himdije (zvanog Kara Mahmut-paša-bosanski namjesnik 1831-1833) za dogradnju samostanskog krila gabarita 26,46 m x 9,61 m. Obje ove samostanske zgrade/krila bit će više puta popravljane (Barišić, 1890, str.32-33).

²⁶ 1881. godine, za vrijeme gvardijana fra Frane Komadanovića, suženi su hodnici i ogromne sobe, te je dograđeno više sobica (Barišić, 1890, str.33).

²⁷ Augusta 1888. godine, jednoglasno je odlučeno, da se gradi novi samostan na temeljima postojećeg. Stari samostan je srušen, a prije njegovog rušenja je napravljena fotografija, koja svjedoči o njegovom izgledu.

²⁸ Gavran, dr. fra Ignacije, 1996, str.7

²⁹ Katalog, grupa autora, *Stari franjevački samostani BiH*, Sarajevo 1984, str.7

³⁰ Katalog, grupa autora, *Stari franjevački samostani BiH*, Sarajevo 1984, str.7

³¹ Gavran, fra Ignacije, mart 2000, str.62

³² Jelenić, 1990, II svezak, str. 689

U 18. i 19. stoljeću se samostan u Kraljevoj Sutjesci ističe i kao važan kulturni centar. U njemu su živjeli i radili poznati kulturni radnici: Filip Laštrić, Bono Benić, Grga Ilić-Varešanin, Andrija Barukčić, Stjepan Marjanović, Blaž Josić, Martin Nedi i drugi. Godine 1851, franjevci su otvorili filozofsko-teološka sveučilišta u samostanima u Fojnici i u Sutjesci³³, a uz sutješki samostan je bila i škola, koja je bila otvorena za svakoga ko je bio željan da se opismeni³⁴.

2. Opis dobra

Graditeljska se cjelina, u građevinskom smislu, sastoji iz samostanske zgrade koja ima dva krila: istočno dužine 40 m, paralelno sa rijekom, i sjeverno dugačko 20 m, do kojeg se, sa sjeverozapadne strane, nalazi sestrinska kuća, te crkve sa dva tornja, koja, ustvari čini zapadno krilo crkve. Sa sjeverozapadne strane kompleksa, ispod padine brda Fratarski gaj, nalazi se potporni zid, koji zatvara samostansku cjelinu. Između potpornog zida i objekata samostana sa crkvom, formirao se klauster-unutrašnje dvorište. Zgrada samostana je zdanje koje ima visoki podrum, prizemlje te I i II sprat. U konstruktivnom pogledu, radi se o dvotraktnoj zgradi: komunikacijski trakt-hodnik krila manastira gleda na unutrašnje dvorište-klauster, dok su u širem traktu smještene prostorije koje su orijentirane prema sjeveroistočnoj strani, odnosno prema jugoistočnoj (gledaju prema rijeci Trstionici). U vertikalnom pogledu etaže krila samostana povezane su preko dviju stepenišnih vertikala. U istočnom krilu smješten je stambeni dio bratstva, dok su u sjevernom krilu samostana smješteni: arhiv, biblioteka, muzej, kuhinja sa trpezarijom i gospodarski blok prostorija. Krila samostana i crkva povezani su tzv. "toplom vezom".

Objekat crkve

Crkva je izgrađena 1906-1908, po nacrtima arhitekta Josipa pl. Vančaša³⁵ (1859 - 1932). Bio je tehnički i umjetnički veoma dobro obrazovan i sarađivao je s najistaknutijim austrijskim graditeljima svoga vremena. Kad se gradila ova crkva, on je za sobom već imao čitav niz graditeljskih ostvarenja, uključujući i iskustvo u projektiranju sakralnih građevina, između kojih i sarajevsku katedralu.

Uzdružna osovina crkve je orijentirana po pravcu azimuta jugoistok-sjeverozapad. Objekat današnje crkve pripada tipu trobrodskih bazilika u neorenesansnom obliku. Prilazni dio crkve, ispod kora, ima širinu srednje lađe (cca 9,40 m) osim na desnom kraju, preko kojeg se ostvaruje "topla veza" sa samostanskim dijelom. Nad njim se proteže galerija pjevačkog kora s orguljama, kojem se pristupa preko stepeništa koje vežu crkvu sa samostanskim dijelom. U prilaznom dijelu (dubine cca 3,70 m) nalazi se glavni (istočni) ulaz u crkvu izvana; osim njega ima još jedan (južni) ulaz, koji se povremeno koristi, kada se očekuje veće skupljanje vjernika. Ovu crkvu, dugu 39,40 m, široku 18,10 m, a visoku 13,60

³³ Jelenić, 1990, II svezak, str. 688

³⁴ Matić, Bernandin, 1987, str.14

³⁵ Josip pl. Vančaš, arhitekt (rođen 22. marta 1859. godine u Šopronju, Mađarska, umro 15. decembra 1932. godine u Zagrebu, Hrvatska). Završio Visoku tehničku školu, Odsjek arhitekture u Beču 1881. godine, a od 1882. do 1884. godine studirao arhitekturu kod prof. Schmidta na Akademiji likovnih umjetnosti u Beču. Najprije je radio u ateljeu Fellmera i Schmidta. U Sarajevo je došao prvi put 1893. godine, a od 1894. godine se nastanio u Sarajevu. Od 1890. godine je djelovao kao civilni arhitekt. U Sarajevu je razvio veliku djelatnost, gradio u historicizmu-historijskim slogovima, a kasnije u stilu secesije. Od 1908. godine tragao za *bosanskim slogom*. U dugogodišnjoj graditeljskoj karijeri, projektirao je 70 crkava i općinskih zgrada, deset zavoda i škola, šest kafana i hotela, deset banaka, stotinu i dvije najamne i privatne kuće, šest fabrika i sedam oltara i enterijera, deset pregradnja i adaptacija, ukupno je izradio oko 240 nacrti, od kojih je većina izvedena. Učestvovao je sa svojim radovima na izložbama u Parizu, Beču i Budimpešti za koje je odlikovan. Do 1922. godine je živio u Sarajevu. Uviđajući vrijednosti narodnog graditeljstva u cjelini, i podržan u tome od nekoliko arhitekata i inženjera, iznio je u Bosanskom saboru 1911. godine Rezoluciju o zaštiti spomenika kulture, njihovoj evidenciji, snimanju, čuvanju i povlasticama za gradnju u *bosanskom slogu* (Krzović, Ibrahim, Arhitektura Bosne i Hercegovine 1878-1918, Umjetnička galerija BiH, 1987, str.253).

m ("svijetla", unutrašnja mjera-mjereno od kote poda molitvenog prostora, pa do tjemene tačke svoda u enterijeru) , možemo podijeliti na prilazni prostor, na središnji molitveni prostor, te na apsidalni prostor svetišta. Središnji molitveni prostor se sastoji od srednje (širine cca 9,15 m) i dviju bočnih lađa (širine cca 2,45-2,50 m). Srednji brod crkve s lijeve i desne strane naznačavaju kolonade četvrtastih stupaca (jezgro stupca cca 90 cm x 90 cm), koji se na visini od cca +4,25 m spajaju polukružnim lukovima; iznad njih se dalje nastavlja zid, završen atulom («gesimsom») iznad koje je bačvasti svod. Bačvasti svod iznad srednjeg broda je izdijeljen konstrukcijom polukružnih lukova u polja. Konstrukcija svoda je urađena od armiranog betona, a u svodu su urezani polukružni prozori, bazilikalno postavljeni radi osvijetljavanja unutrašnjeg prostora crkve.

Bočne lađe su mnogo uže (širine cca 2,45-2,50 m) i niže (visine cca 7,60 m do tjemena svoda) od srednje lađe (širine cca 9,15 m i visine cca 13,60 m do tjemena svoda), a njihovi otvori prema njoj visoki su i široki pa se sve pretvara u donekle jedinstven prostor. I na bočnim lađama stoje polukružni prozori pa je i ovdje prostor dovoljno svijetao. Traveji bočnih lađa su zasvedeni križnim svodovima.

Apsidalno svetište je široko kao i srednja lađa, a dosta je duboko (8 m). Završava se polukružno i na svodu je, na odgovarajući način, zaobljeno četvrtinom kalote u kojoj su simetrično postavljena dva prozora-okulusa.

U potpunosti je iskorištena konfiguracija terena (koji je strm), pa je objekat crkve sagrađen sa ukopanom kriptom. Kripta se nalazi ispred prednjeg dijela crkve (mjereno od ravni ulazne fasade, njena dužina iznosi ukupno cca 18,30 m). Njene unutrašnje mjere su 15,65 m x 8,70 m x 5,35 m (dužina x širina x visina). Kripta ima sve značajke crkve u malom, bila je predviđena kao grobnica, ali su u njoj sahranjena samo dva biskupa. Za kameni sarkofag, postavljen u centralnom dijelu kripe, za koji se prvobitno mislilo da sadrži kosti pretposljednog bosanskog kralja Stjepana Tomaša, nakon izvršenih arheoloških iskopavanja na Bobovcu, te pregleda samog sarkofaga, polazna hipoteza nije dokazana.

Ulazna fasada je na ovoj crkvi okrenuta prema istoku .U sredini stoji portal, a nad njim veliki polukružni prozor i onda zabat s drugim, manjim kružnim prozorom. Srednji dio pročelja ukviruju dva skladna, dosta vitka zvonika kvadratičnog presjeka, visine 45 m, pokrivena bakarnim krovom. U donjim spratovima zvonici imaju po jedan, a na završnom po dva prozora unaokolo; završava ih krov u obliku pravilne piramide.

Gradnju je nadgledao iskusni Franjo Holz iz Požege. Ona je započeta 1906. godine, a pod krov je došla 25.oktobra 1907. godine. Na njoj se radilo još 1910. godine, kada je u računima sutješkoga samostana zabilježeno da je na crkvu do tada utrošeno 205.000 kruna, osim izdataka za hranu i piće radnicima. To je bila znatno veća svota nego što je bilo predviđeno, pa je samostan prodao mnogo zemljišta (npr. u Borovici) da ne bi morao plaćati goleme kamate na dug.

Na ovoj je crkvi prvobitno projektirani pristup glavnom, istočnom ulazu u crkvu (onom od strane rijeke) bio vrlo nezgodan. Do njega je, uz istočni fasadni zid, vodilo stepenište sa dva kraka, sjevernim i južnim. Njime se penjalo do nivoa crkvenog poda i do ulaza u crkvu. Tokom korištenja crkve došlo se do saznanja da stepenište nije bilo pogodno za uspinjanje, te je došlo do promjene rješenja pristupa crkvi. U tu je svrhu arhitekt Vinko Grabovac - u nivou crkve - s istočne i s južne njezine strane, izgradio prostranu terasu s ogradom. Ona je oslonjena na visoke stupove , koji su spojeni u arkadu. S južne strane proveo je arhitekt do spomenute terase široko, udobno i gotovo raskošno stubište, s lijepom kamenom ogradom, s odmorištima i svjetiljkama. Tako se ovom terasom dobilo mjesto za razgledanje okoliša, a ujedno i ugodan odmor prije nego što se stupi u crkvu. Na donjem kraju ispod terase ostvareno je prostrano parkiralište.

Oprema crkve u enterijeru

Crkvu je 1908. godine oslikao Marko Antonini³⁶. Zidove je obojio svijetlom bojom, stupove i polukružne lukove bijelom i oker, a strop plavom. Konstruktivnu logiku bačvastog svoda naosa naglasio je oslikavanjem lukova sitnim, vegetabilnim motivima, dobijajući na taj način polukružna polja svoda, u čijim je uglovima, u medaljonima, predstavio više različitih svetitelja. Lukove krstastog svoda bočnih brodova crkve je također naglasio oslikavanjem vegetabilnih motiva. Kako je crkva posvećena sv. Ivanu Krstitelju, Antonini je centralno mjesto u crkvi, konhu apside, oslikao scenom «Krštenja na rijeci Jordanu».

Tokom 17. i 18. stoljeća, odnosno do 1905. godine, u crkvi je bilo pored glavnog, još pet pobočnih oltara. Danas u crkvi postoje tri oltara. Glavni je oltar smješten u apsidi crkve. Posvećen je sv. Ivanu Krstitelju. Izrađen je od drveta. Tirolske je proizvodnje, rađen u firmi Ferd. Stuflesser, St. Ulrich-Groden. U donjem dijelu oltarske menze reljefno je izvedena scena «Posljednje večere». U središtu predele oltara postavljen je tebernakul za ciborije i monstrancu. Glavni dio oltarske retabule podijeljen je u tri niše. Centralna niša posvećena je sv. Ivanu Krstitelju. U bočnim nišama predstavljen je sv. Franjo i sv. Klara Asiška.

U istočnoj, bočnoj lađi crkve, smješten je drveni oltar posvećen sv. Anti. U središtu predele oltara postavljen je tebernakul koji završava raspećem. U niši oltara smještena je skulptura sv. Ante sa djetetom Isusom u naručju.

Pored ovog oltara smještena je bronzana skulptura bosanske kraljice Katarine, rad akademskog kipara Josipa Marinovića iz Zagreba.

Također, tu su smještene i najstarije orgulje u Bosni i Hercegovini. Orgulje su izgrađene 1865. godine u Budimpešti, u radionici Orszag Sandora. U crkvi su postavljene 8. septembra 1866. godine. Bile su u upotrebi do 1909. godine kada je crkva renovirana i kada su u crkvu postavljene nove orgulje koje su još u upotrebi.

Orgulje pripadaju tipu klasičnih, pozitiv-orgulja, bez pedala, sa sviralama koje proizvode zvuk. Imaju četiri registra svirala od kojih su dva registra izrađena od drveta i piramidalnog su oblika, a dva od metala i cilindričnog su oblika. U donjem dijelu ormara orgulja smješten je mijeh koji se ranije pokretao klapnom s ručicom, a danas pomoću motornog ventilatora. Lice ormara sačinjavaju tri otvora u kojima je poredano po devet svirala. Na vrhu svakog otvora i na vrhu ormara je drveni ornament obojen u boju zlata.

Tokom devedesetih godina 20. stoljeća orgulje je popravio salezijski brat Mijo Prskalo (www.kraljeva-sutjeska.com).

Nove orgulje smještene su na galeriji crkve.

U zapadnoj, bočnoj lađi crkve smješten je treći oltar posvećen Blaženoj Djevici Mariji, odnosno, Gospin oltar. Oltar je vrlo sličan oltaru sv. Ante. Gospa je predstavljena u crvenoj haljini sa rukama podignutim prema gore.

Drvena propovjedaonica je smještena na zapadnoj strani crkve. Likovi na govornici su izrađeni u reljefu.

Zidovi crkve ukrašeni su slikama Križnog puta (*Matić, Gavran, 1987, 12-55, Karamatić, Nikić, 1990, 39-58*).

Ispod crkvene zgrade je prostrana kriptu u kojoj se nalazi grobnica dvojice biskupa i jedan kameni sarkofag. Smatralo se da je u sarkofagu sahranjen Stijepan Tomaš, međutim, nakon iskopavanja na Bobovcu i stručnog pregledanja ostataka tijela, ta hipoteza je izgubila na značaju. Danas se kriptu preuređuje za lapidarijum. U kripti se nalazi kopija jednog od najpoznatijih stećaka Bosne i Hercegovine. Njegov original se čuva u Zemaljskom muzeju u Sarajevu. Stećak je nakada stajao u nekropoli u Donjoj Zgošći pored Kraljeve Sutjeske.

Pred crkvom je skulptura kraljice Katarine, rad kipara Ane Kovač. Na potpornom zidu, u klausturu samostana, izveden je Križni put u mozaiku autora Vlatka Blažanovića.

³⁶ Rođen je u Gemoni u Italiji 1849. godine. U Hrvatsku je došao na poziv grofa Nugenta. Oslikavao je crkve i dvorove po Hrvatskoj i Bosni. Uradio je neke dekoracije u Hrvatskom narodnom kazalištu u Zagrebu. U Bosni i Hercegovini je oslikao crkve franjevačkih samostana u Livnu, Jajcu, Varešu, Kraljevoj Sutjesci, u Banjoj Luci, a pretpostavlja se da je uradio i scenu «Krunisanja Marijinog» u rimokatoličkoj crkvi u Čardaku kod Modriče. Umro je u Zagrebu 1937. godine (*Mazalić, 1967, 21-22*).

POKRETNO NASLIJEĐE

MUZEJ

Početak formiranja zbirke umjetnina u Franjevačkom samostanu u Kraljevoj Sutjesci poklapa se sa dolaskom franjevca u Bosnu i Hercegovinu. Zbog tako duge tradicije, samostan posjeduje jedanu od najvrednijih i najstarijih zbirki. Međutim, formiranje zbirke i njeno očuvanje zbog društveno-historijskih okolnosti nije bilo jednostavno. Samostan je nekoliko puta uništen do temelja, bilo u požarima (u požaru 1658. godine su izgorjele sve dragocijenosti) bilo u vojnim pohodima. Krajem 17. stoljeća, franjevci su na duži period³⁷ napustili samostan i živjeli po seoskim kućama zbog prevelikih nameta, kada je također dio dragocijenosti nestao.

Umjetnine su u samostan dospijevale kupovinom, poklonima i zaostavštinom preminulih članova. Nabavljane su u Bosni, u gradovima u primorju, ali i u Italiji, Austriji i Mađarskoj prilikom školovanja ili putovanja fratara.

U samostanu su sakupljani i čuvani najrazličitiji predmeti od kulturnog, historijskog i umjetničkog značaja. Tako samostan posjeduje vrijednu zbirku kasnorenesansnog i baroknog slikarstva: zbirku crkvenog posuđa, vrijednu zbirku starog crkvenog ruha, staru arhivsku građu među kojom se ističu najstarije matične knjige u Bosni i Hercegovini, te brojni pisani dokumenti, biblioteku samostana sa starijim i novijim izdanjima, brojnom i vrijednom periodikom, te najvećom zbirkom inkunabula³⁸ čuvanih na jednom mjestu u Bosni; također, samostan posjeduje i vrijednu zbirku arheoloških spomenika.

Danas su reprezentativni predmeti iz ukupnog fundusa samostana izloženi u muzejskom prostoru samostanske zgrade u vidu stalne izložbe. Postavku je uradio arhitekta Pavle Mašić 2000. godine.

PINAKOTEKA

1. OBOSTRANO SLIKANA DRVENA PALA - POKLON KRALJEVA, KRIST PADA POD KRIŽEM

Autor: nepoznati majstor, prva polovina 15. ili 16. stoljeća.

Dvostruka slika- drvena pala.

Tehnika: platno kaširano na jelovo drvo, tempera.

Dimenzije: 86 cm x 48 cm.

Bez signature.

Napomena: predstavlja jedini sačuvani dio nekadašnjeg preklopnog gotičkog oltara u Bosni i Hercegovini.

Opis: slika «Poklon kraljeva» je dobro sačuvana. Daska okvira je jednostavno profilirana i dekorirana floralnim ornamentima urezanim u zlatnoj pozadini. Završena je pozlaćenim duborezom sa lučnim, gotičkim završetkom. Na slici je prikazana Bogorodica sa malim Kristom u stojećem položaju na krilu. Pored njih su predstavljena sveta tri kralja sa darovima u rukama. Tri kralja personificiraju tri doba ljudskog života: mladića, čovjeka srednjih godina i starca. Jedan kralj kleči pred majkom i djetetom, a dvojica stoje. Mali Krist je zavukao ruku u ciborij koji je donio jedan od kraljeva. Najveći, centralni dio slike «Krist pada pod križem» je znatno oštećen. Slika ima neprofilirani okvir obojen crvenom bojom i ukrašen lozastim ornamentima u crnoj boji. Predstavljeni Krist je posrnuo pod križem i želi se podići oslanjajući se na kamen. Njegovo lice, kao ni najveći dio križa, se zbog oštećenosti slike ne vidi. Na slici je predstavljen i stariji čovjek, vjerovatno Šimun Cirenac, koji pomaže Kristu da se podigne pridržavajući križ. U drugom planu slike predstavljeni su Bogorodica i sv. Jovan Bogoslov. Iza Krista je predstavljen čovjek sa ljestvama, vjerovatno Josif iz Arimateje koji ga je kasnije skinuo sa križa. Pred Kristom

³⁷ Pogledati fustnotu br. 18

³⁸ Zbirka inkunabula iz samostana Kraljeva Sutjeska proglašena je nacionalnim spomenikom na VI sjednici Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine održanoj 21. januara 2003. godine. Odluka se u Komisiji vodi pod br 05-6-88/03.

stoji vojnik sa mačem. Njegov lik je znatno oštećen. Odjeven je u odijelo 16. stoljeća. Iza njega predstavljen je još jedan čovjek odjeven u crveni haljetak. On gleda u posmatrače, pa se stoga pretpostavlja da je to možda autoportret nepoznatog alpskog slikara (*Mazalić, 1956, 111-112, Rakić, 1998, 344-345*).

2. RASPEĆE KRISTOVO

Autor: Stjepan Dragojlović u Veneciji, 1597. godina.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 160 cm x 82 cm.

Signatura sredina dolje: na komadiću papira zapis ćirilicom: «n(a) 1621 na 10a(g)osta (ia Stie) pan Dragoilovi(ć učini ovi oltar) na slavu (i počtene blaženog zač)etia na novoj kapeli... baštinu u Borovicu».

Opis: Cijelom slikom dominira razapeti Krist, čija predstava sliku dijeli po vertikali. Po horizontali, slika je podijeljena oblakom na gornji i donji dio. U gornjem dijelu, koji simbolizira nebesko, predstavljen je Krist sa tri anđela, koji u kaležima sakupljaju krv iz njegovih rana. U donjem dijelu slike, koja simbolizira zemaljsko, pored križa, predstavljena je Bogorodica, Marija Magdalena i sv. Jovan Bogoslov. Pored njih predstavljena su još dva lika, jedan u pozadini, možda slikarev autoportret i jedan muški lik u prednjem planu (*Mazalić, 1956, 102-104*).

3. BEZGREŠNO ZAČEĆE

Autor: Stjepan Dragojlović, 1521. godine.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 154 cm x 163 cm.

Signatura dolje desno: zapis ćirilicom: «n(a) 1621 na 10a(g)osta (ia Stie) pan Dragoilovi(ć učini ovi oltar) na slavu (i počtene blaženog zač)etia na novoj kapeli... baštinu u Borovicu».

Opis: Bogorodica je predstavljena u centralnom dijelu slike u cijeloj figuri stojeći na mjesječevom srpu. U donjem lijevom uglu slike predstavljen je sv. Stjepan sa oreolom iza glave, a u desnom, donjem uglu nepoznati muškarac (*Mazalić, 1956, 104-105*).

4. TRIPTIH - ROĐENJE KRISTOVO, NAVJEŠTENJE, ULAZAK U JERUZALEM

Autor: nepoznati venecijanski majstor, 17. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 120 cm x 186 cm.

Bez signature.

Opis: slika je podijeljena na tri dijela uz pomoć dva naslikana stupca spojena lukovima. U srednjem dijelu slike prikazano je rođenje Krista. Pored Bogorodice i sv. Josipa, na slici je prikazana žena sa djetetom u naručju i jedan čovjek koji kleči pored kolijevke. U gornjem dijelu slike lebdi anđeo raširenih krila i ruku među kojima je traka sa natpisom «Glorija in excelsis Deo».

Na lijevom dijelu triptiha prikazano je Navještenje. Na slici je predstavljena Bogorodica u klečećem stavu pred anđelom. U gornjem dijelu slike je predstavljen sv. Duh u obliku goluba.

Desni dio triptiha prikazuje ulazak Krista u Jerusalem. Krist je prikazan kako jaše na magarcu. Oko njega su prikazana četverica apostola. Na grani drveta ispred Krista stoji Zakhej. U drugom planu slike nazire se grad sa zvonikom neke crkve (*Mazalić, 1956, 107-109*).

5. KRŠTENJE KRISTOVO

Autor: nepoznati venecijanski majstor, 17. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 79 cm x 120 cm.

Bez signature.

Opis: u centralnom dijelu slike je prikazan Krist u klečećem položaju. Nad njim se nadvio sv. Ivan Krstitelj koji ga desnom rukom polijeva vodom. U drugom planu slike prikazane su četiri figure, dvije žene, jedan muškarac i malo dijete.

6. SV. KATARINA

Autor: nepoznati venecijanski majstor, 17. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 89 cm x 69 cm.

Bez signature.

Opis: na slici je prikazan portret mlađe žene, svetiteljke. Odjevena je u haljinu kakve su nošene tokom 17. stoljeća. Na glavi ima krunu.

7. SV. BARBARA

Autor: nepoznati venecijanski majstor, 17. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 63 cm x 46 cm.

Napomena: sliku darovao Blaž Josić (Blasius Josić).

Bez signature.

Opis: na slici je prikazana mlađa žena kako sjedi na oblaku. Na glavi joj je kruna, a u desnoj ruci kalež sa hostijom. U lijevoj ruci drži palmovu grančicu i plašt kojim je obavijena oko koljena. U pozadini slike se primjećuje kula sa dva okrugla prozora, kao podsjetnik na kulu u koju ju je zatvorio otac Dioskor.

8. GLAVA KRISTOVA SA TRNOVOM KRUNOM

Autor: nepoznati venecijanski majstor, 17. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 32 cm x 28 cm.

Bez signature.

Opis: na slici je prikazana glava Krista sa trnovim vijencem i ranama. Pogled Krista je usmjeren prema nebu.

9. MADONA SA KRISTOM I SV. ANTUNOM PADOVANSKIM

Autor: Fransesco G. Gamulin (Venecija, 1712-1793)?, atribuirao G. Gamulin.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 54 cm x 43 cm.

Napomena: sliku nabavio 1775. godine fra Grgo Varešanin.

Signatura sredina, lijevo: «Dobavio O. F. Gargo iz Varesa 1775».

Opis: Madona je predstavljena u sjedećem položaju sa Kristom u naručju. Nasmiješeni Krist lijevom rukom dodiruje sv. Antuna Padovanskog po glavi, koju je ovaj prislonio na Madoninu nadlakticu. Sv. Antun u desnoj ruci drži grančicu ljiljana. U pozadini, na stupcu je napisan gore navedeni natpis.

10. MADONA SA DJETETOM I SVECIMA

Autor: nepoznati italogrčki majstor, 18. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu kaširanom na drvetu.

Dimenzije: 70 cm x 51,5 cm.

Bez signature.

Opis: u kompozicionom pogledu, slika je horizontalnim oblakom podijeljena na gornju i donju polovinu. U gornjoj polovini slike predstavljena je Madona do pojasa sa Kristom u naručju. Iznad njih, u lebdećem položaju, prikazana su dva anđela. U donjem dijelu slike prikazana su četiri sveca, od kojih je jedna žena.

11. SV. MIHOVIL

Autor: nepoznati talijanski majstor, 18. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 101 cm x 80,5 cm.

Bez signature.

Opis: sv. Mihovil, sa krilima, prikazan je u vojničkom odijelu. Predstavljen je sa desnom rukom u zamahu u kojoj drži mač i spuštenom lijevom rukom u kojoj drži vagu. Opkoračio je aždahu. Aždaha ima tijelo pola čovjeka (do pojasa), pola zmaja (od pojasa).

12. MADONA SA SV. FRANJOM I SV. ANTUNOM PADOVANSKIM

Autor: nepoznati talijanski majstor, 18. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 92,5 cm x 59,5 cm.

Bez signature.

Opis: predstavljena je cijela figura Madone sa prekrštenim rukama na grudima. Zaogrnuta je plavim plaštem. Stoji na okruglastom oblaku. S njene desne strane kleči sv. Franjo. Djelimično je prekriven Madoninim plaštem. Lijevo od Madone kleči sv. Anto sa grančicom ljiljana u desnoj ruci.

13. SV. IVAN KRSTITELJ

Autor: nepoznati talijanski majstor, 18. stoljeće.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 94,3 cm x 73 cm.

Opis: sv. Ivan Krstitelj prikazan je nag, u sjedećem položaju. Oko pojasa i nogu je zaogrnut crvenim plaštem. Desnom rukom oslonjen je na kamen. U toj ruci drži visoki križ. Lijevom rukom pokazuje na rijeku. Pored njega leži jagnje. Na drugoj obali rijeke prikazana je figura nekog čovjeka koji stoji pod palmom.

14. SV. FILIP

Autor: nepoznati domaći majstor naivac, 18. stoljeće.

Tehnika: ulje na drvetu.

Dimenzije: 94 cm x 65,5 cm.

Bez signature.

Opis: sv. Filip je prikazan kako se lijevom rukom oslanja na križ, a u desnoj drži knjigu. Stoji na uzvišenju. Omotan je plaštem. Ruke i stopala su mu veliki i prilično grubo naslikani. U pozadini se primjećuju još neki likovi. Sa lijeve i desne strane slike naslikane su dvije grane.

15. PORTRET KRALJA TOMAŠA

Autor: nepoznati domaći majstor, 1871. godina.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 66,5 cm x 78,5 cm.

Signatura sredina, desno: TOMAŠ M. K. BOSNE I KTOMU/TOMAE RE BOSNE ET ARGENTINE

Signatura na poleđini: «Fratum francisca- norum Conventus S. Joanis Baptistae Sutinscae 1871».

Opis: kralj je prikazan kao čovjek srednjih godina, tamne kose i brade sa blago povijenim nosom. Na glavi mu je kruna sastavljena od niza akantusovih grana. Na vrhu listova stoji biser. Kralj je ogrnut smeđim ogrtačem sa hermelinom u gornjem dijelu. U lijevoj ruci drži zlatnu kuglu, a u desnoj, srebrno žezlo sa zlatnim ukrasima. Lijevo od žezla je naslikan grb u obliku kartuše. Sastavljen je od raznih drugih grbova. Ispod grba su dva ukrštena ključa sa okrunjenim crnačkim glavama na vrhu (*Mazalić, 1956, 118-119*).

16. GLAVA KRISTA

Autor: Benedetto Giove, 1894. godine.

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 22 cm x 18,5 cm.

Signatura na poledini: «Hanc speciosam imaginem Romae 1894, depingi curavit per celebrem pictorem D. Benedictum Giove, A. R. P. Stephanus Čičak, tempore Minister Proolis».

Opis: na slici je predstavljen portret mlađeg muškarca, Krista iz profila. Glava mu je spuštena na nago desno rame.

17. PREDSTAVA BOGORODICE SA SVETITELJIMA SA STRANE

Autor: nepoznati ruski majstor, 18. stoljeće.

Tehnika: tempera na dasci.

Dimenzije: 35 cm x 31 cm.

Bez signature.

Napomena: ikona predstavlja vredniji rad ruskih radionica 18. stoljeća, koje su radile i za strana tržišta.

Opis: u središnjem, blago udubljenom slikarskom polju, date su četiri zasebne predstave Bogorodice. Gore lijevo, predstavljena je Bogorodica sa Kristom u naručju. Ona je lijevu ruku prislonila uz Kristov obraz. Gore desno, predstavljena je Bogorodica Umiljenija. Dolje lijevo je naslikana Bogorodica Odigitrija. Predstavljena je sa krunom na glavi, kao carica nebeska. Dolje desno predstavljena je Bogorodica Od Sedam Žalosti, kao tipičan zapadni motiv. Na marginama ikone, lijevo i desno, date su po četiri minijaturne predstave svetitelja u pravougaonim poljima. Lijevo su Bogorodica Kazanska sa Kristom, sv. Nikola sa Evanđeljem u rukama, carica Jelena i Velikomučenica Katarina. Na desnoj margini ikone, predstavljene su Bogorodica Carica sa Kristom Carem, sv. Dimitrije, sv. Proročica Ana i sv. Mučenica Marina. Natpisi na ikoni se odnose na imena i inicijale predstavljenih svetitelja (*Rakić, 1998, 313-314*).

18. PORTRET BISKUPA FRA GRGE ILIĆA

Autor: fra Miho Čujić?

Tehnika: ulje na platnu.

Dimenzije: 92 cm x 72,5 cm.

Natpis na knjizi: HOMILIAE ET CONCIONES R. F. GREGORI A VAR. EPISCP. RUSPEN. VICARII. APOST. III BOSNIA ARGENT. ANNOR. LXVII. A. D. MDCCCII

Opis: biskup je prikazan u sjedećem stavu u fotelji sa baroknim naslonjačem. Desnom rukom blagosilja, a u lijevoj drži biskupsku palicu, čiji vrh čini savijena grančica. Na glavi mu je biskupska mitra. Portret predstavlja starijeg čovjeka sa brkovima. Sa njegove desne strane stoji dječak odjeven u ministranta sa otvorenom knjigom u rukama. Na desnom listu knjige je grb, možda franjevačkog reda, a na lijevoj gore navedeni zapis (*Mazalić, 1956, 121-122*).

19. KRIŽNI PUT

Autor: nepoznati majstor iz naroda, vjerovatno Poljak, kraj 18. stoljeća.

Predstava Križnog puta je razdijeljena u 14 scena.

Tehnika: ulje na drvetu (*Čorak, 2002, 119-124*).

20. USKRSLI KRIST, BISKUP AVGUSTIN, JOVAN KRSTITELJ DIJELOVI OLTARSKOG POLIPTIHA

Autor: nepoznati venecijanski majstor, oko 1500. godine.

Dijelovi oltarskog poliptiha.

Tehnika: tempera na dasci.

Dimenzije: 87 cm x 44 cm, 67,5 cm x 24 cm, 64 cm x 28 cm.

Bez signature.

Slike su dijelovi nestalog renesansnog poliptiha. Slika Uskrslog Krista bila je u središtu oltara, te je zato šira od druge dvije. Krist je prikazan kako lebdi nad grobom. Njegovo tijelo je skladno i proporcijalno dobro naslikano. Desnom rukom blagosilja, a u lijevoj drži

zastavu sa križem. Kristova glava je neznatno podignuta, pogleda usmjerenog ka nebu. Izraz njegovog lica pokazuje zanos i blagost bez tragova pretrpljenih muka. Boja nagog tijela je prirodna, sa vrlo meh kim sjenkama, a obrazi su blago zarumenjeni.

Daska sa figurom biskupa naknadno je rezana sa strana. Sv. Augustin je predstavljen sa rukavicama na rukama. U jednoj ruci drži Evanđelje, a u drugoj biskupski štap. Njegov pogled uprt je u posmatrača.

Na pali sa predstavom Jovana Krstitelja posebno je impresivan koloristički sklad njegove odjeće. Njegovo snažno i krupno tijelo izvijeno je kao i Kristovo. Finoća modelacije svetiteljevog lica, duboko zamišljenog, pokazuje vještinu nepoznatog renesansnog majstora (*Rakić, 1998, 356*).

Iz Franjevačkog samostana Kraljeva Sutjeska 1871. godine odnesene su četiri gotičke slike, nekoliko predmeta misnog rublja i paramenta bosanske kraljice Katarine u Đakovo biskupu Josipu Juraju Strossmayeru na čuvanje. Predmete je na molbu Strossmayera odnio župnik iz Kotorišta otac Ante Knežević sa kiparom Doneganiem. Oni su imali odobrenje bosanskog redovničkog provincijala Mije Grujića dobijenog na osnovi dogovora redovničkog definitiorija i Strossmayerovog pismenog obećanja da se: «...stare stvari ovim načinom spašavaju za narod i za samu Bosnu, jerbo ja i sebe i Akademiju znanosti, a i našu vladu obavezujem, da se jednoč, kad Bog dade, da Bosna svoja postane, Bosni sve njezine stvari povrate.» (*Karamatić, Nikić, 1990, 46*) Nakon dvadesetak godina, tačnije 1889. godine, franjevci i Ćiro Truhelka, zaposlen u Zemaljskom muzeju u Sarajevu, pozivaju Strossmayera da vrati odnesene stvari uz komentar da: «ako još ni sada nisu uređeni odnošaji u Bosni nastupili, ako ni sada još nije sinuo dan, kada se Bosna slobodnijom osjetiti može, neće nikada više to biti.» (dokumentacija Franjevačkog samostana Kraljeva Sutjeska) Obraćajući se bosanskim franjevcima 09.septembra 1891. godine Strossmayer kaže da je njegova izjava o vraćanju stvari «njemu poklonjenih» u Bosnu kad ona bude slobodna: «...samo izljev moga srca i moje ljubavi, nipošto pako juridička obaveza. Meni je Bosna te stvari poklonila, ...te da je te stvari akademiji znanosti i umjetnosti poklonio davši ih naravno prije velikom trošku popraviti...» (dokumentacija Franjevačkog samostana Kraljeva Sutjeska)

Također, franjevci samostana Kraljeva Sutjeska su se pismeno obratili redovničkom definitioriju bosanskog provincijala sa zahtjevom da im se vrate stvari izdate na revers J. J. Strossmayeru »...dok je još živ jer ih poslije njegove smrti nikada dobiti nećemo« (pismo fra Jure Dakića, fra Domina Andrića i gvardijana Franje Franjkovića i od 12. aprila 1892. godine).

U Strossmayerovoj galeriji u Zagrebu danas se nalaze sljedeće slike iz Franjevačkog samostana u Kraljevoj Sutjesci:

KRISTOVO RASPEĆE

Autor: nepoznati kasnogotički slikar, 14. ili 15. stoljeće.

Tehnika: tempera na dasci.

Dimenzije: 33 cm x 22,4 cm.

Opis: slika je strogo horizontalom podijeljena na dva dijela. U gornjem dijelu, naspram zlatne pozadine, predstavljena je figura razapetog Krista. Iz njegovih rana obilno teče krv. U donjoj polovini slike predstavljena je Bogorodica u nesvijesti. Pridržavaju je dvije žene. Uz križ je predstavljena Marija Magdalena. Iza njih je grupa žena zabrađenih maramama. Sa desne strane od križa stoji apostol Jovan i satnik Longin. Cijelu kompoziciju omeđuju uspravna koplja, instrumenti Kristovih muka i zastava (*Rakić, 1998, 343*).

OPLAKIVANJE KRISTA (sprijeda)

ANĐEO S BAKLJOM (straga)

Autor: nepoznati kasnogotički slikar, 14. ili 15. stoljeće.

Tehnika: tempera na dasci.

Dimenzije: 32,8 cm x 23 cm.

Opis slike «Oplakivanje Krista»: u ikonografskom smislu kompozicija «Oplakivanja Krista» nije ilustracija događaja opisanog u Svetom pismu, već ona ima simboličnu vrijednost. Na slici je predstavljen nag, mrtvi Krist u Bogorodici u krilu. Oko Bogorodice su svete tri žene i Marija Magdalena. One pridržavaju i cjelivaju Krista. Pored njih, na slici je predstavljen apostol Jovan, Josif iz Arimateje (naslikan u otvorenom, kamenom sarkofagu zbog Pilatove dozvole da sahrani Krista), Nikodim i njihova dva pomoćnika. Lijevo od ove scene se izdiže veliki križ. Oko križa lete anđeli iskazujući jakom gestikulacijom svoje očajanje (*Rakić, 1998, 343-344*).

Opis slike «Anđeo sa bakljom»: na poleđini gore opisane slike naslikana je figura klečećeg anđela sa bakljom u rukama - oznakom Kristove muke. Ljepota ove figure istaknuta je tamnom pozadinom i dubokim horizontom (*Rakić, 1998, 344*).

KRUNISANJE BOGORODICE

Autor: nepoznati kasnogotički slikar, 14. ili 15. stoljeće.

Tehnika: tempera na dasci.

Dimenzije: 33 cm x 23 cm.

Opis: scena «Krunisanja» je organizirana u čvrstoj trougaonoj kompoziciji, naglašenoj vitkom gotičkom arhitekturom prijestola koji stremlje uvis. Sa gornjih strana omeđena je zastavicama koje pridržavaju anđeli. Na prijestolu ruku skrštenih na grudima sjede Bogorodica i Bog Otac koji joj stavlja krunu na glavu. Kao pratnja ovom glavnom motivu u prvom redu stoje anđeli od kojih lijevi nose zlatnu sferu sa križem na vrhu, a desni žezlo. Iza njih je grupa svetitelja i anđeli koji duhaju u trube i nose zastavice. Uz donji rub slike, u prvom planu su predstavljeni anđeli svirači okrenuti leđima posmatraču, a licem sceni «Krunisanja», čime je struktura kompozicije u potpunosti zatvorena (*Rakić, 1998, 344*).

KRIST SA DONATOROM

Autor: Jacopo Bellini ili Lovro Dobričević, 15. stoljeće.

Tehnika: ulje na dasci.

Dimenzije: 51,8 cm x 27,8 cm.

Opis: na slici je predstavljeno izduženo i blijedo Kristovo tijelo kako izranja iz mračne pozadine pokazujući izmučenost i rane. Oko glave mu je oreol u koga je upisan križ među čijim krakovima je lozasti ornament. U dnu križa data je mala figura donatora. Njegov brokatni plašt ukrašen je punktiranim ornamentom, velikim zlatnim akantusovim lišćem i on kao takav razbija monohromiju slike. Donator je predstavljen u profilu, podignute glave ka Spasitelju, a njegove ruke dugih prstiju sklopljene su u molitvi. Prema tradiciji, ova figura predstavlja bosanskog kralja Stjepana **Tomaševića**, Dobričevićevog savremenika (*Rakić, 1998, 346*).

Prve tri slike su izuzetno vrijedan rad nepoznatog kasnogotičkog slikara štajerske škole nastale na prijelazu iz 14. u 15. stoljeće. Gornji dijelovi slike presvučeni su zlatnim premazom, dok su im tri ruba obrubljena ukrasnom trakom.

Smatra se da je slika «Krist sa donatorima» najvrednija. Postoje dvije teze o njenom autoru. Zastupnik jedne je Vinko Zlamalik koji prihvata Gamulinovu pretpostavku da je ona rad Jacopa Bellinija i da je nastala sredinom 15. stoljeća (*Zlamalik, 1982, 44*). Zastupnik druge teze je Svetlana Rakić. Ona smatra da je slika rad kotorskog slikara Lovre Dobričevića iz sredine 15. stoljeća. Dobričević je jedan od najboljih i najznačajnijih dalmatinskih slikara iz tog perioda. Dobričević je slikanje učio u Veneciji uz poznatog venecijanskog majstora Michele Giambonua, koji je pored Jacopa del Fiora utjecao na njegov kasniji rad (*Rakić, 1998, 343-346*).

GLIPTOTEKA

1. GOSPA RAŠIRENIH RUKU

Talijanska radionica, početak 19. stoljeća.

Bojeno drvo, visina: 123 cm.

Skulptura donesena iz Italije 1839. godine.

ZBIRKA METALNIH PREDMETA

1. PEKTORAL

Mjesto nastanka: Sirija.

Vrijeme nastanka: 7. ili 8. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, posrebnjivanje.

Dimenzije: visina 9 cm, širina 3,5 cm.

Otkriven u grobu na Crkvini u Haljinićima.

Opis predmeta: relikvijar ima oblik križa. Na vrhu je sačuvana halka, a na dnu prijevornica za otvaranje. Na prednjoj strani križa reljefno je prikazan Krist u punoj odjeći sa velumom preko glave. Na poleđini relikvijara je prikazana Bogorodica.

2. KOTLIĆ

Vrijeme nastanka: kraj 15. stoljeća.

Mjesto nastanka: Venecija.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina sa drškom 28 cm, visina bez drške 14 cm, presjek otvora 26 cm.

Opis predmeta: forma kotlića podsjeća na bazu stupa. Na bočnim stranama drška kotlića je ukrašena stiliziranim delfinima. Oni u čeljustima nose dio nosača koji se uklapa u kuglicu, a kuglica opet prelazi u dršku. Kotlić je u cjelini sa vanjske strane ukrašen graviranjem. Na njemu se od ruba do rozete na dnu izdvaja 12 ukrasnih zona. Prva zona ukrašena je pojednostavljenim kosim linijama. Druga zona je udubljena. Ukrašena je međusobno povezanim geometrijskim elementima koji formiraju lančanu, kružnu traku. Treća i sedma zona su jednako ukrašene. Ispupčane su. Dekorirane su rombovima. Četvrta i šesta zona su jednako dekorirane. Ukrašene su nepravilno raspoređenim i isprekidanim poprečnim linijama, koje čine skladan prelaz prema centralnoj zoni kotlića. Peta zona predstavlja centralni friz kotlića. Široka je 5 cm. Na njoj su ugravirane četiri scene bitaka uokvirene renesansnom trakom. Razlikuju se sljedeće bitke: bitka na moru, priobalska bitka i bitka na kopnu, bitka konjice i bitka pješadije. Osim scena u kojima su prikazane bitke, ovaj prostor je ukrašen groteskom i polufigurom iz kojih se desno i lijevo izvija lozica. Osmo zona je udubljena. Ukrašena je nepravilno urezanim linijama. Deveta zona nema ukrasa. Ona predstavlja prijelaz ka dnu kotlića. Dno kotlića, koga čini deseta, jedanaesta i dvanaesta zona, ukrašeno je kružnim pojasom ispunjenim urezanim lišćem koje podsjeća na pojednostavljen motiv riblje krljušti. Centralni dio dna kotlića zauzima rozeta ukrašena asimetričnom zvijezdom smještenom unutar druge zvijezde. Rozeta je okružena uskom trakom dekoriranom nepravilnim četverolisnim ornamentom. Dno kotlića je napuknuto.

Napomena: kotlić je pronađen u vrijeme Austro-Ugarske monarhije prilikom istraživanja u srednjovjekovnom gradu Bobovcu. Pretpostavlja se da je pripadao kraljevskoj porodici. Austrijanci su ga na molbu sutjeških fratara ostavili u samostanu. Kotlić predstavlja jedan od najboljih primjera umjetničkog ukrašavanja metala ovog tipa u venecijanskim školama tokom 15. i 16. stoljeća. Poslužio je kao dobar primjer domaćim majstorima za izradu sličnih predmeta, tako da kopije ovakvih kotlića susrećemo po Bosni i Hercegovini (*Karamehmedović, 1965, 281-294*).

3. ZVONO

Mjesto nastanka: Bliski istok.

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 21 cm, donji promjer 15 cm.

Opis predmeta: zvono ima oblik košnice. Slično je romaničkom tipu zvona. Pri vrhu je ugraviran natpis na arapskom jeziku. Do 19. stoljeća zvono je služilo za poziv na molitvu unutar zgrade samostana.

4. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 19 cm.

Opis predmeta: iz heksagonalnog podnožja sa sitnim, profiliranim obodom izdiže se nodus sa šest isturenih kvadratičnih polja u kojima su u reljefu ispisana slova AVE MARIJA. Na jednom polju u plitkom reljefu ugraviran je krug sa rukom Boga Oca u kojoj su unakrsno položena dva dvolista sa pinjonom u sredini. Obod čaše je iskošen.

5. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 1416. godina.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 19,8 cm.

Opis predmeta: šesterolisno podnožje kaleža ukrašeno je graviranjem. Tri lista ukrašena su geometrijskim ornamentom, a druga tri predstavama Veronikinog rupca, kralja sa krunom, žezlom i modelom crkve, te likom sv. Katarine sa simbolima mučenja: točkom i mačem. U polju iznad Veronikinog rupca ugravirana je 1416. godina. Nodus je ukrašen ulošcima crvenog emajla. Košara kaleža je ukrašena brušenim, zelenim staklom. Obod čaše je iskošen.

6. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 1570. godina.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, apliciranje.

Dimenzije: visina 22,7 cm, promjer otvora čaše 10,7 cm.

Opis predmeta: između latica heksagonalnog podnožja uložen je po jedan brušeni kamen. U svakom polju podnožja aplicirana je reljefna figura svetitelja: Bogorodica sa Hristom, sv. Katarina, nepoznata svetiteljka, sv. Cecilija, sv. Nikola i sv. arhanđel Mihovil. Iznad svake figure je baldahin. Na stopi su inicijali G K. S donje strane podnožja ugraviran je sljedeći natpis: 1570 SVITISCHE STI IOANIS BAPTIST. Nodus je ukrašen brušenim kamenjem i izlivenim cvjetovima. Na vrhu nodusa je učvršćena košarica ukrašena biserima. Čaša kaleža je široka i iskošena.

7. KALEŽ

Vrijeme nastanka: kraj 15. ili početak 16. stoljeća.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran.

Dimenzije: visina 29,2 cm.

Opis predmeta: šesterolatična filigranska stopa oivičena je pozlaćenom tordiranom žicom. U svakoj latici umetnut je brdski kristal. Na pet latica izliveno je po jedno slovo: F.F.F.F.T. Nodus kaleža ukrašen je brušenim, crvenim kamenjem. Poluokrugla košarica kaleža ukrašena je crvenim kamenjem i tordiranom žicom. Iz nje se izdiže blago iskošena čaša.

8. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, emajl.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, apliciranje.

Dimenzije: visina 22,5 cm.

Opis predmeta: heksagonalna stopa i čaša kaleža su presvučeni emajlom između filigranskih žica. Nodus kaleža je gotički perforiran. Na njegovim uglovima su aplicirani cvjetići sa crvenim kamenom u sredini. Čaša se ravno širi prema obodu.

9. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran, granulacija.

Dimenzije: visina 22,2 cm.

Opis predmeta: iz heksagonalnog, filigranskog i pozlaćenog podnožja izdiže se gotički perforiran nodus. Ukrašen je apliciranim buketićima cvijeća. Košarica kaleža oivičena je tordiranom žicom i ispunjena ornamentima izgrađenim filigranom i granulacijom. Čaša je neznatno izvijena prema obodu.

10. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran, apliciranje, granulacija.

Dimenzije: visina 22,3 cm, širina oboda čaše 10 cm.

Opis predmeta: heksagonalno podnožje izrađeno je tehnikom filigrana. Iz njega se izdiže spljošteni nodus ukrašen apliciranim cvjetovima. Čaša kaleža se sastoji od šest polja ukrašenih vegetabilnim motivima izrađenim u tehnici filigrana i granulacije. Rub oboda čaše je blago izvijen.

11. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran.

Dimenzije: visina 28,6 cm, širina oboda čaše 10,6 cm.

Opis predmeta: heksagonalna stopa kaleža ukrašena je tordiranom žicom, filigranom i ulaganjem brušenog kamena. Na stopi su ugravirana slova inicijala F.F.F.P.B. Nodus je ukrašen sa šest iskucanih kružnica u čijem središtu je umetnut brušeni kamen, naizmjenično bezbojan i crven. Čaša je izvijena prema rubu.

12. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, graviranje, aplikacija.

Dimenzije: visina 23,6 cm, širina oboda čaše 9,5 cm, prečnik stope 13,5 cm.

Opis predmeta: na heksagonalnom podnožju graviranjem su izvedeni motivi pšenice i vinove loze. Na nodusu su ugravirani isti motivi, ali su dodane i aplicirane tri figure heruvina. Čaša je izvijena prema rubu.

13. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, aplikacija.

Dimenzije: visina 23,5 cm, širina oboda čaše 9,1 cm.

Opis predmeta: kružna stopa kaleža ukrašena je apliciranim glavama heruvina i voćem. Isti motiv pojavljuje se na nodusu i košarici. Čaša je iznutra pozlaćena.

14. KALEŽ

Autor: radionica Grge Šimića u Varešu.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar.

Tehnika izrade: lijevanje, tokarenje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 21 cm, širina oboda čaše 8,2 cm, prečnik stope 10,5 cm.

Opis predmeta: stopa, nodus i košara kaleža su ukrašeni vegetabilnim i geometrijskim motivima. Na košari su, pored vegetabilnih motiva, ugravirana u medaljonima tri križa. Čaša je izvijena prema rubu.

15. KALEŽ

Autor: radionica Grge Šimića u Varešu.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, tokarenje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 21 cm, širina oboda čaše 8,2 cm, prečnik stope 10,5 cm.

Opis predmeta: stopa, nodus i košara kaleža su ukrašeni vegetabilnim i geometrijskim motivima. Na košari su, pored vegetabilnih motiva, ugravirana u medaljonima tri križa. Čaša je izvijena prema rubu.

16. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 20,9 cm, širina oboda čaše 7,7 cm, prečnik stope 9,8 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je podijeljena iskucavanjem u četiri ornamentalne zone. Noga kaleža je bogato profilirana, a nodus ima oblik žira sa ugraviranim arkadama. Čaša je pozlaćena i blago se izvija prema rubu.

17. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 19,9 cm, širina oboda čaše 8,7 cm, prečnik stope 9,8 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je podijeljena iskucavanjem u četiri ornamentalne zone. Noga kaleža je bogato profilirana, a nodus ima oblik žira sa ugraviranim arkadama. Čaša je pozlaćena i blago se izvija prema rubu.

18. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, apliciranje.

Dimenzije: visina 23,5 cm, širina oboda čaše 9,7 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je ukrašena vijencem, iznad nje su, u tri ovalna polja, aplicirane figure sv. Josipa, sv. Ante i sv. Franje. Između njih postavljene su glave anđelčića. Tri glave anđelčića aplicirane su na nodusu, a četiri na košari kaleža. Čaša je pozlaćena i blago izvijena na rubu.

19. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 20,4 cm, širina oboda čaše 8,7 cm, prečnik stope 10,4 cm.

Opis predmeta: postolje kaleža je pozlaćeno i slično je predmetima izrađivanim u periodu kasne renesanse. Košarica je vjerovatno iskovana od nekog drugog predmeta jer se na njoj primjećuju tragovi stare gravure sa vegetabilnim motivima. Pozlaćena čaša završava zupcima.

19. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, apliciranje.

Dimenzije: visina 20 cm, širina oboda čaše 7,9 cm, prečnik stope 10,5 cm.

Opis predmeta: stopu kaleža moguće je datirati u 18. a košaricu i čašu u 19. stoljeće.

Stopa je rađena tehnikom cizeliranja. Čine je dvije ovalne kartuše. Na jednoj je aplicirana reljefna figura sv. Franje, a na drugoj grb franjevačkog reda. Prostor između kartuša ukrašen je apliciranim svežnjevima vinove loze i žita. Košarica je dosta grube filigranske izrade. Srebrna, pozlaćena čaša puncirana je sa dva ista žiga u Veneciji.

20. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 23,9 cm, širina oboda čaše 8,4 cm, prečnik stope 12,4 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je iskucavanjem podijeljena u četiri koncentrične zone. Tri zone su ukrašene geometrijskim motivima, a četvrta vegetabilnim. Nosač kaleža je bogato profiliran. Čaša je rađena tehnikom lijevanja. Na njenom podnožju se primjećuju brojni režnjevi koji polukružno završavaju. Čaša je izvijena prema obodu.

22. KALEŽ

Autor: radionica Grga Šimića.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 21 cm.

Opis predmeta: lijevana stopa ukrašena je iskucavanjem tako da gradi četiri zone sa vegetabilnim motivima. Košarica za čašu je perforirana.

23. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 16-19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 21 cm.

Opis predmeta: obod stope i nodus kaleža su ukrašeni gravurama ranobaroknog stila. Srebrna, pozlaćena čaša je proširena prema obodu. Teško je prosuditi da li kalež potječe iz 16. ili 17. stoljeća, ili je vješta kopija nastala u 19. stoljeću.

24. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 19,6 cm, širina obooda čaše 8,4 cm, prečnik stope 10 cm.

Opis predmeta: stopa i nodus kaleža su blago profilirani. Srebrna, iznutra pozlaćena čaša blago je izvijena na rubu.

25. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 22 cm.

Opis predmeta: na stopi kaleža su aplicirane četiri figure heruvima. Košara kaleža je izrađena tehnikom lijevanja, a potom je perforirana sa četiri anđela smještenih između cvjetova i lišća.

26. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, granulacija.

Dimenzije: visina 18,2 cm, širina oboda čaše 7,6 cm, prečnik stope 9,7 cm.

Opis predmeta: postolje i nodus kaleža su rad domaćeg majstora. Rađeni su prema nakom starijem primjerku iz perioda kasne renesanse. Čaša je lijep rad iz mletačkog područja.

27. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 20,5 cm, širina oboda čaše 8 cm, prečnik stope 9,8 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je gotovo vodoravna. Po rubu je ukrašena graviranim listovima akanta. Nodus je ukrašen istim motivom, ali u obrnutom položaju od akanta na stopi. Čaša kaleža je relativno široka i blago izvijena prema obodu.

28. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 26,8 cm, širina oboda čaše 7,9 cm.

Opis predmeta: na podnožju kaleža aplicirane tri figure anđela. Na nodusu, košari i čaši kaleža reljefno izvedeni simboli Muke. U kalež utisnute punce s tijarom i ključevima sv. Petra.

29. KALEŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: nepoznat.

Materijal izrade: srebro, pozlata, brušeno kamenje i staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, emajl.

Dimenzije: visina 26 cm.

Opis predmeta: iz heksagonalne stope izdiže se okrugli nodus sa šest reznjeva. Polukružna košara završava sa nizom arkadica oštrog luka. Čaša je znatno izvijena na obodu.

30. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 1950. godine, po nacrtu Jože Plečnika.

Materijal izrade: srebro, pozlata, brušeno kamenje i staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 23,5 cm, širina oboda čaše 8,9 cm, prečnik stope 14,2 cm.

Signatura na stopi kaleža: A.S.U.Dr P. Romani Tominec O.F.M. d.d. Sr. Z. ADAM CREPULJA DAROVAO ZA RATANJ 1973.

Opis predmeta: u stopu kaleža umetnuto šest brdskih, brušenih kristala i jedan crni kamen. Čašu drže dva nodusa povezana sa šest stupića. Čaša ima gotovo ravan obod.

31. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 1958. godine, po nacrtu Jože Plečnika.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 23 cm, širina oboda čaše 8,9 cm, prečnik stope 14,3 cm.

Signatura na stopi kaleža: ANĐA ANTUNOVIĆ R. TOPALOVIĆ – NA SPOMEN GOSPE LURDSKE 1958.

Opis predmeta: iz profilirane stope uzdiže se nodus u obliku kugle. Obod čaše je ravan.

32. KALEŽ

Vrijeme nastanka: 1958. godine, po nacrtu Jože Plečnika.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 23 cm, širina oboda čaše 8 cm, prečnik stope 9,7 cm.

Signatura na stopi kaleža: LOCUM UBI CRUCIFIXERUNT EUM EXIVIT IN EUM QUI DICITUR CALVARIE.

Signatura na vrhu košarice: SANGUIS CHRISTI CUSTODIAT ME IN VITAM AETERNAM.

Opis predmeta: stopa ima oblik stošca. Podijeljena je na četiri plohe u kojima su reljefno prikazani Melkizedek, Abraham, Abel i Isus. U nju su ulegnuti nizovi crvenog kamenja. Stopa je nastavljena nižim stošcem na koji je pričvršćen nodus od oniksa. Iz nodusa izlazi obrnuti stožac u odnosu na prethodni. Niži stožac i obrnuti stožac ukrašeni su zelenim kamenjem. Na njega je pričvršćena čaša kaleža.

Napomena: kalež je pripremljen za zlatnu misu fra Anđela Anđelovića 1958. godine.

33. KALEŽ

Vrijeme nastanka: oko 1950. godine, po nacrtu Jože Plečnika.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 20,3 cm, širina oboda čaše 9,3 cm, prečnik stope 11,3 cm.

Opis predmeta: iz blago uzdignute stope izdiže se tanak nosač kaleža sa nodusom od oniksa. Na stopi oko nosača je izliveno osam režnjeva. Čaša se blago širi prema otvoru.

34. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: tridesete godine 20. stoljeća, po nacrtu Jože Plečnika.

Materijal izrade: metalna legura, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 31,5 cm, širina otvora 14 cm, prečnik stope 15,2 cm.

Opis predmeta: postament ciborija ima oblik diska. Na njega je postavljena čaša sa poklopcem.

35. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće, domaća radionica.

Materijal izrade: bakar, srebro, posrebrivanje, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, pseudofiligran, graviranje.

Dimenzije: visina 7,5 cm.

Signatura na sredini ciborija: IESUS NAZARENUS BK LAVDETUR SANVISSIMUM SAGRAMENZUM AD 1729.

Opis predmeta: postament ime oblik polulopte. Ukrašen je pseudofiligranskim listićima i krugovima. Na njegovom vrhu je pričvršćen nodus na kome, u obliku kugle, stoji čaša sa poklopcem. Na mjestu gdje se spajaju čaša i poklopac ugraviran je gore naveden natpis.

36. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: metalna legura, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 15 cm.

Opis predmeta: na blago izvijenom postamentu ugravirano je osam medaljona sa vegetabilnim motivima. Čaša i poklopac ciborija tvore kuglu na čijem vrhu je pričvršćen križ.

37. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće, domaća radionica.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 19 cm.

Opis predmeta: na blago izvijenom postamentu, pri vrhu, ugravirana je traka s nizom povezanih cvjetova. Čaša i poklopac ciborija su kuglastog oblika. Na njima su ugravirani medaljoni sa arapskim, vegetabilnim motivima. Na vrhu kugle je pričvršćen križ.

38. CIBORIJ

Autor: domaća radionica.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 11,5 cm, prečnik stope 5,8 cm.

Opis predmeta: poluloptasto postolje ukrašeno je vijencem vegetabilnih motiva i reljefnim križem. Čaša i poklopac tvore kuglu, s tim da je poklopac stepeničasto oblikovan. Na njegovom vrhu pričvršćen je križ.

39. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 29 cm, prečnik stope 12 cm.

Opis predmeta: poluloptasto postolje, nodus i poklopac čaše izliveni su od bakra, a potom su pozlačeni. Čaša je izlivena od srebra i pozlačena iznutra. Naknadno je na poklopac čaše pričvršćen križ.

40. CIBORIJ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: metalna legura, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 34 cm, prečnik stope 14,5 cm.

Opis predmeta: stopa ciborija je ukrašena vijencem vegetabilnih motiva među kojima su izlivenne granule. Iz stope ciborija izrasta nodus koji prelazi u košaru u kojoj je smještena visoka čaša sa poklopcem na čijem vrhu je pričvršćen križ.

41. CIBORIJ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1922. godina.

Materijal izrade: metalna legura, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 18,3 cm, prečnik stope 16,4 cm.

Signatura na stopi ciborija: ESSER WEERT FEC. 1922.

Opis predmeta: stopa ciborija ima heksagonalnu osnovu sa blagim, konkavnim usponom prema spljoštenom nodusu iz koga izrasta košara sa širokom čašom. Na stopi su u plitkom reljefu izvedeni vegetabilni motivi, gradeći vijenac, i riba sa košarom i hljebovima. Nodus je također ukrašen vegetabilnim motivima. Na ciboriju se najviše ističe plitki reljef na košari. U četiri kružnice prikazani su heruvimi sa dugom kosom.

42. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, brušeno kamenje.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 64 cm.

Opis predmeta: na piramidalnom i reljefima bogato ukrašenom postolju pričvršćen je nodus. Na njega su položene tri plohe koje uokviruju ostenzorij. Najveća od njih je u obliku zrake, srednja ima izgled križa izrađenog od oslikanog porculana u crvenoj boji na bijeloj podlozi. Ispred ove plohe je najmanja, izrađena u filigranu. Na nju je pričvršćen malen okvir za hostiju. Na vrhu monstrance je pričvršćen križ od brdskog kristala postavljen u pozlaćeni okvir.

43. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 36,8 cm.

Opis predmeta: posuda za hostiju ukrašena je plitkim reljefom iz koga se uzdižu naizmjenične sunčeve zrake. Na vrhu je križ.

44. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 37,7 cm.

Opis predmeta: iz postolja monstrance se izvija barokni, tročlani nodus. Na njega je pričvršćena staklena posuda za hostiju iz koje se pružaju naizmjenične zrake. Na vrhu monstrance, na zraci je pričvršćena kuglica na koju je postavljen križ.

45. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, iskucavanje, emajl, filigran.

Dimenzije: visina 59,3 cm.

Opis predmeta: postolja monstrance čini građevina izrađena u gotičkom stilu. Na nju je pričvršćen nodus sa šest kvadratića. Nodus drži ostenzorij sa čipkastim obodom, više koga, ispod baldahina, stoji srebrna figura Bogorodice sa Kristom. Sa njene lijeve i desne strane su postavljene figure sv. Petra i sv. Pavla. Ispod ova dva svetitelje su pričvršćeni privjesci sa likom Krista sa jedne strane i Marije sa druge strane.

46. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.
 Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.
 Materijal izrade: srebro, pozlata.
 Tehnika izrade: lijevanje.
 Dimenzije: visina 54 cm.

Opis predmeta: na postolju monstrance su pričvršćene tri koncentrična kruga zraka. Najveći, pozlaćeni krug zraka na vrhu ima pričvršćen trolisni križ. Srednji krug je izrađen od srebra sa scenom sv. Trojstva na vrhu kojem sa strana dolijeću dva anđela. Najmanji krug zraka je pozlaćen. U njegovom središtu, u okruglom otvoru, je prostor za smještaj hostija.

47. MONSTRANCA

Autor: nepoznati majstor.
 Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.
 Materijal izrade: bronza, posrebrivanje, pozlata.
 Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.
 Dimenzije: visina 55 cm.

Opis predmeta: stopa monstrance je heksagonalne osnove. Ukrašena je neogotičkim graviranim ornamentom. Iz nje se izdiže spljošteni nodus na koga je pričvršćen ostenzorij. Čine ga dvije plohe. Stražnju, bronzanu plohu čine zrake, a prednju, izrađenu od srebra, hrastovo lišće izvijenom prema van i krinovi povijeni ka unutra. Na vrhu ostenzorija je pričvršćen križ.

48. RELIKVIJAR SV. FRANJE ASIŠKOG

Autor: domaći majstor.
 Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.
 Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.
 Tehnika izrade: filigran.
 Dimenzije: visina 25,3 cm, prečnik stope 10 cm.

Opis predmeta: stopa i nodus relikvijara ukrašeni su gravurama orijentalnog stila. Na nodus je pričvršćena srebrna ploča izrezana po rubovima. U nju su uložena četiri brušena stakla crvene boje. Na vrhu ploče je pričvršćen križ. Nosač relikvije je pričvršćen na središte ploče. U njemu se pod staklom čuva sitna relikvija.

49. RELIKVIJAR SV. ANTUNA PADOVANSKOG

Autor: domaći majstor.
 Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.
 Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata, brušeno staklo.
 Tehnika izrade: lijevanje, gravura.
 Dimenzije: visina 26 cm, prečnik stope 9,2 cm.

Opis predmeta: stopa kaleža je podijeljena iskucavanjem u četiri ornamentalne zone. Noga kaleža je bogato profilirana, a nodus ima oblik žira sa ugraviranim arkadama. Čaša je pozlaćena i blago se izvija prema rubu.

50. RELIKVIJAR

Autor: domaći majstor.
 Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.
 Materijal izrade: srebro, pozlata.
 Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran.
 Dimenzije: visina 29 cm, prečnik stope 9,4 cm.

Opis predmeta: za izradu ovog relikvijara korišten je komad srebra ranije izgraviran, tako da se stari vegetabilni motivi još uvijek primjećuju. Stopa relikvijara se u blagom usponu uzdiže prema nosaču nodusa. Ovalni ostenzorij je uokviren zrakasto izrezanom pločom sa križem na vrhu. Na ploču su aplicirani nosači relikvije i to četiri kamena tirkizne boje,

tri crvene i jedan bezbojne. Sama relikvija je u obliku križa izrađenog od brušenog stakla. Njena autentičnost potvrđena je pečatom nekog biskupa.

51. RELIKVIJAR SV. GRGURA VELIKOG I ALIORUM SS.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 36,5 cm, prečnik stope 10,7 cm.

Signatura na stopi: DEVOTIO P. GREGORII A'VARESS 2d MINRI PROVLIS 1795.

Opis predmeta: stopa relikvijara je ukrašena cizeliranjem. Njena površina je na taj način podijeljena na četiri zone. Iz stope se izdiže nosač sa bogato profiliranim nodusom kasnorenesansnog oblika. Nodus je ukrašen geometrijskim motivima. Na vrhu kružnog ostensorija, između dvije zrake, pričvršćen je križ. Između zraka umetnute su grančice sa četiri lista i ružom. U središtu ostensorija su postavljene tri ovalne kutijice. Zastakljene su. U svakoj se čuva sićušna relikvija i to: sv. Grgura Velikog, sv. Filipa Nerija i sv. Križa.

52. RELIKVIJAR SV. PETRA I ALIORUM SS.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 36,7 cm, prečnik stope 10,6 cm.

Signatura na stopi: DEVOTIO P. GREGORII A'VARESS 2d MINRI PROVLIS 1795.

Opis predmeta: stopa relikvijara je ukrašena cizeliranjem. Njena površina je na taj način podijeljena na četiri zone. Iz stope se izdiže nosač sa bogato profiliranim nodusom kasnorenesansnog oblika. Nodus je ukrašen geometrijskim motivima. Na vrhu kružnog ostensorija, između dvije zrake, pričvršćen je križ. Između zraka umetnute su grančice sa četiri lista i ružom. U središtu ostensorija su postavljene tri ovalne kutijice. Zastakljene su. U svakoj se čuva sićušna relikvija i to: sv. Petra, sv. Franje i sv. Filipa.

53. RELIKVIJAR SV. KARLA BOROMEJSKOG

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 29,5 cm, prečnik stope 10,4 cm.

Opis predmeta: stopa relikvijara je ukrašena cizeliranjem. Njena površina je na taj način podijeljena na četiri zone. Iz stope se izdiže nosač sa bogato profiliranim nodusom kasnorenesansnog oblika. Nodus je ukrašen geometrijskim motivima. Na vrhu kružnog ostensorija, između dvije zrake, pričvršćen je križ. Između zraka umetnute su grančice sa četiri lista i ružom. U središtu ostensorija je postavljena ovalna kutijica. Zastakljena je. U njoj se čuva sićušna relikvija sv. Karla Boromejskog.

54. RELIKVIJAR

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 39,5 cm, prečnik stope 13,6 cm.

Opis predmeta: iz jednostavne, profilirane stope relikvijara uzdiže se ovalni nodus. Ostensorij je ovalnog oblika. Ukaršen je graviranjem i srebrenom zrakasto izrezanom pločom. Na njegovom vrhu je pričvršćena kugla sa križem.

55. RELIKVIJAR SV. IVANA KRSTITELJA

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, legura metala, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, apliciranje.

Dimenzije: visina 37 cm.

Opis predmeta: podnožje relikvijara je ukrašeno reljefnim ornamentom u duhu klasicizma. Disk ostenzorija je ovalnog oblika. U njegovom središtu je relikvija pod staklom. Iz diska se na sve strane šire zrake među kojima su cvjetići. Na vrhu je pričvršćen križ.

56. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 48,5 cm.

Opis predmeta: podnožje svijećnjaka je tronožno. Svaka noga završava kandžama. Iz podnožja se uzdiže nosač svijećnjaka. Završava čašom za svijeću ispod koje su, u punoj plastici, prikazane tri glave anđela.

57. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 53 cm.

Opis predmeta: podnožje svijećnjaka je tronožno. Svaka noga završava kartušama. Iz podnožja se uzdiže bogato profiliran nosač svijećnjaka. Završava čašom sa šiljkom za nošenje svijeće u sredini ispod koje su, u punoj plastici, prikazane tri glave anđela.

58. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 55 cm.

Opis predmeta: podnožje svijećnjaka je tronožno. Svaka noga završava kandžama i kartušama. Iz podnožja se uzdiže nosač svijećnjaka sa proširenim nodusom. Završava čašom za svijeću.

59. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 43 cm.

Signatura na postolju svijećnjaka:

a) SEPTIUM CANDELABR

b) EPISCOPI GREGORI

c) A' VARESS 1802

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama u kojima je ugraviran prethodno naveden natpis. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom koji se proširuje prema vrhu. Na nodusu je šest ovalnih udubljenja. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću.

60. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 40 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje završeno sa kandžama zvijeri nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom koji se proširuje prema vrhu. Na nodusu je šest ovalnih udubljenja. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću.

61. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 40 cm.

Signatura na nosaču svijećnjaka:

1808 UCINI GHARGA SCIMICH VARESS

PO OCZU PF STIPANU MARKOVICHU

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama u kojima je ugraviran prethodno naveden natpis. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom koji se proširuje prema vrhu. Na nodusu je šest ovalnih udubljenja. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću.

62. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 42,5 cm.

Signatura na nosaču svijećnjaka:

1808 UCINI GHARGHA SCIMICH VARESA

PO OCZU PF STIPANU MARKOVICHU

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama u kojima je ugraviran prethodno naveden natpis. Jedna kartuša je bez natpisa. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom koji se proširuje prema vrhu. Na nodusu je šest ovalnih udubljenja. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću.

63. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 40,5 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom u obliku obrnute kruške. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću. Čaša ima dva ispupčenja. Donje je neznatno, a gornje je posebno naglašeno.

64. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 40,5 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom u obliku obrnute kruške. Iznad njega je na tokarskom stroju izvedeno nekoliko profilacija na koje se nastavlja čaša za svijeću. Čaša ima dva ispupčenja. Donje je neznatno, a gornje je posebno naglašeno.

65. SVIJEĆNJAK

Mjesto izrade: Venecija.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, granulacija.

Dimenzije: visina 48 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa srcoliko rastegnutim kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom izvedenim na tokarskom stroju i naknadno reljefno urađenim motivima akante. Na naglašenom dijelu nodusa aplicirane su tri glave anđela okrenute ustranu. Svijećnjak završava čašom za svijeću.

66. SVIJEĆNJAK

Mjesto izrade: Venecija.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 38 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa srcoliko rastegnutim kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom izvedenim na tokarskom stroju i sa naknadno reljefno urađenim motivima akante. Na naglašenom dijelu nodusa aplicirane su tri glave anđela okrenute ustranu. Svijećnjak završava čašom za svijeću. Cizeliranje je loše izvedeno.

67. SVIJEĆNJAK

Mjesto izrade: Venecija.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 33 cm.

Opis predmeta: tronožno postolje, završeno kandžama zvijeri, nosi barokno zasvedeno podnožje sa srcoliko rastegnutim kartušama. Iz postolja se uzdiže nosač sa nodusom izvedenim na tokarskom stroju, pa naknadno reljefno urađenim motivima akante. Na naglašenom dijelu nodusa aplicirane su tri glave anđela okrenute ustranu. Svijećnjak završava čašom za svijeću. Cizeliranje je loše izvedeno.

68. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 33 cm.

Signatura na nosaču svijeće:

BEATAE VIRG. MARIAE OBTULIT MICHAEL GASHICH EX VARESS 1850.

Opis predmeta: tripod svijećnjaka je u obliku kandži. Na njemu je korpus svijećnjaka koji se valovito, sa četiri trbušasta trohila, sužava prema sredini, a zatim se tankim vratom izvija do čaše za svijeću. Donja polovina svijećnjaka ukrašena je cvjetovima, a nosač listovima akante.

69. SVIJEĆNJAK

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 54 cm.

Signatura na nosaču svijeće:

BEATAE VIRG. MARIAE OBTULIT GASHICH EX VARESS 1850.

Opis predmeta: tripod u obliku kandži nosi korpus držača svijeće, koji se sa četiri trbušasta zadebljenja sužava prema izduženom vratu u košarici od akantovog lišća.

70. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 51,8 cm.

Signatura na postolju svijećnjaka:

GARGO SHIMICH IZ VARESHA PLATI G.G. MDCCCXLI (1841?)

Opis predmeta: podnožje svijećnjaka je tronožno. Noge križa završavaju se kandžama i glavom anđela. Među njih je umetnut i štit sa gore navedenim natpisom. Iz podnožja se uzdiže nosač svijećnjaka sa nodusom koji prerasta u trostrani element, koji kod baroknih svijećnjaka oponaša stupić balustrade. Završava čašom za svijeću.

71. SVIJEĆNJAK

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina bez nasada za svijeću 51,8 cm.

Signatura na postolju svijećnjaka:

GARGO SHIMICH IZ VARESHA PLATI G.G. MDCCCXLI (1841?)

Opis predmeta: podnožje svijećnjaka je tronožno. Noge križa završavaju se kandžama i glavom anđela. Među njih je umetnut i štit sa gore navedenim natpisom. Iz podnožja se uzdiže nosač svijećnjaka sa nodusom koji prerasta u trostrani element, koji kod baroknih svijećnjaka oponaša stupić balustrade. Završava čašom za svijeću. Svijećnjak je jednak prethodnom, s tim da mu je jedna noga slomljena.

72. KRIŽ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: kovano željezo, drvo, rog goveda.

Dimenzije: visina 75,5 cm, raspon krakova 37 cm, širina krakova 7,3 cm, debljina 4,5 cm.

Opis predmeta: osnovu križa čini drvo čiji su krakovi okovani željezom. Na vrhu vertikalnog kraka križa pričvršćena je halka za vješanje. U njegovom gornjem dijelu pričvršćena je pravougaona pločica od goveđeg roga sa natpisom INRI 1426. Ispod ove pločice je pričvršćena druga, u obliku četverolista. U donjem dijelu vertikalnog kraka križa, također od goveđeg roga, pričvršćeno je pet kružnica, međusobno presječenih. Na drveni križ je naknadno pričvršćen jednostavan, manji, metalni križ, sa trolisnim završecima. Na njemu postoje otvori za pričvršćivanje Korpusa.

Napomena: vjeruje se da je ovaj križ pripadao fra Anđelu Zvizdoviću.

73. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 23 cm, raspon krakova 8,1 cm, prečnik stope 11 cm.

Opis predmeta: križ je pričvršćen na stalak sa četverolisnom stopom iz koje se izdiže četvrtasti nosač sa nodusom u obliku kugle. Križ završava trolistovima. Graviran je sa obje strane. Na njega je pričvršćen Korpus od lijevanog metala sa slabo izdiferenciranom plastikom tijela.

74. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, brušeno kamenje.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje, ulaganje.

Dimenzije: visina 32 cm, raspon krakova 11,5 cm.

Opis predmeta: stopa oltarnog križa je šesterolatična. Na nju je apliciran vodoravno položen stakleni oval uložen u srebrni okvir. Iz stope se izvija šesterostrana piramida na koju je postavljena kugla sa 12 polja. U svako polje je uložen po jedan brušeni kamen. Na kuglu je postavljen nasad sa trolisnim križem. Rubovi križa su oivičeni srebrenom pletenicom. U svaki trolist su uložena po četiri brušena kamena. Korpus je skinut.

75. OLTARNI KRIŽ

Autor: domaći majstor.

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina bez vijka za usađivanje 17 cm, raspon krakova 12,9 cm.

Signatura ćirilicom na naličju križa:

ČINI GA O.P. ANDRIA MAR... NANIN. DA STOI NA OLTARU. 1670. U SOLE.

Opis predmeta: križ je trolisnog oblika. Na njegovim krajevima su pričvršćene rozete. Korpus križa je strane, fine izrade. Za križ je pričvršćen zakovicom velike glave. Pozlaćeni titulus iznad Korpusa je nestručno izveden.

76. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, zlato, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, filigran.

Dimenzije: visina 29 cm.

Opis predmeta: podnožje i nodus križa izrađeni su od lijevanog i pozlaćenog srebra. Ukrašeni su sitnim, pozlaćenim rozetama i uložnim kamenčićima. Križ je filigranske izrade. Pozlaćen je. Ukrašen je brušenim staklom. Na njega je pričvršćen Korpus, a iznad njega titulus sa godinom 1619. Brojke su izrađene u tehnici filigrana. Za bobice na krajevima krakova križa je pričvršćen lančić sa zlatnim privjescima.

77. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, filigran, graviranje.

Dimenzije: visina 32 cm, raspon krakova 16,5 cm.

Signatura na stopi križa:

CVRA R P F IOIS DA CERC 1615

Opis predmeta: na srebrenoj stopi križa je pričvršćeno nekoliko rozeta. Iz nje se izdiže osmerostrani nosač nodusa sa spljoštenom kuglom. Križ je trolistan. Površina mu je prekrivena filigranom u koga su na krakovima uloženi brušeni kamenčići. Trolisti završavaju privjeskom u obliku bobice. Na ovaj križ pričvršćen je manji, izrađen od srebrenog lima. Površina mu je gravirana. On nosi tanko izliveni Korpus ispod koga je mrtvačka glava i dvije kosti. Titulus je nečitak.

78. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, filigran, iskucavanje.

Dimenzije: visina 34 cm, raspon krakova 17,5 cm.

Opis predmeta: na stopi križa, u četiri filigranska medaljona, je uloženo brušeno kamenje. Iz stope se izdiže četvrtasti nosač sa pozlaćenom, filigranskom kuglom. Ona je također ukrašena kamenčićima. Iz nje se izdiže trolisni, filigranski križ ukrašen raznobojnim, brušenim kamenčićima. Na krajeve trolista je pričvršćena filigranska

bobica. Krajevi križa su povezani lančićem, pričvršćenim za te bobice. Na križ je pričvršćen loše izliven Korpus. Iznad njega je titulus INRI.

79. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: bronza, srebro, posrebrivanje, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 33 cm, raspon krakova 15 cm.

Opis predmeta: osmerolatična stopa križa je ukrašena apliciranim rozetama i kamenčićima. Iz nje se izdiže sedmerougao ni nosač nodusa. Križ je trolistan. Izrađen je od srebrenog lima. Njegova površina je ukrašena granulama, rozetama i kamenčićima. Korpus je loše izrade. Iznad njega, u obliku svitka, stoji titulus INRI, a ispod njega mrtvačka glava i dvije kosti.

80. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bakreni lim, pozlata, brušeno kamenje.

Tehnika izrade: okivanje, lijevanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 50,6 cm, raspon krakova 25,3 cm.

Opis predmeta: nasad križa izrađen je od bakra. Poviše nasada je pozlačena bakarna kugla i pravougaoni prsten sa ugraviranim rombovima. Križ je izrađen od pozlaćenih bakarnih pločica. Uokviren je bobicama. Na njegovim trolisnim završecima su umetnuta šarena brušena stakla i pozlaćene bobice. Korpus je primitivne izrade sa slabo izdiferenciranim tijelom. Na naličju križa, na mjestu gdje je smješten Korpus sa prednje strane, uloženo je brušeno staklo.

81. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bakreni lim, pozlata, brušeno kamenje.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, graviranje.

Dimenzije: visina 49 cm, raspon krakova 25,6 cm.

Opis predmeta: nasad križa izrađen je od bakra. Poviše nasada je pozlačena bakarna kugla i pravougaoni prsten sa ugraviranim rombovima. Križ je izrađen od pozlaćenih bakarnih pločica sa ugraviranim kružnicama. Rubovi križa su oivičeni granulama. Na njegove trolisne završetke pričvršćena je po jedna pozlačena kugla, a u sredinu trolista brušeno, crveno staklo. Korpus je izrađen od lijevanog i pozlaćenog metala. Na mjestu Korpusa, na naličju križa, uloženi su bezbojni brušeni kamen.

82. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, brušeno kamenje.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje, filigran.

Dimenzije: visina 59 cm.

Opis predmeta: na nasad križa je postavljena srebrna kugla sa osam apliciranih rozeta. Iz kugle se izdiže trolisni križ ispunjen filigranom i pozlaćenim aplikacijama u obliku osmerokrake zvijezde. Svaka zvijezda ukrašena je umetnutim brušenim brdskim kristalom. Korpus je primitivan. Pozlaćen je. Iznad njega je pričvršćen pozlaćeni titulus.

83. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 60,8 cm.

Opis predmeta: na nasad križa postavljena je pozlačena kugla. Ukrašena je filigranom. Iznad nje se izdiže trolisni križ ispunjen filigranom, a na svakom završetku trolista

pričvršćena je po jedna bobica izrađena u tehnici filigrana. Sa strana Korpusa pričvršćene su figure Marije i sv. Ivana Krstitelja.

84. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, ulaganje.

Dimenzije: visina 54 cm, raspon krakova 23,9 cm.

Opis predmeta: dno nasada križa je gravirano i zadebljano. Iznad njega je postavljena kugla. Presvućena je pozlaćenim filigranom i umetnutim brušenim kamenjem. Nosač križa je iznad kugle pravougaonog oblika sa sedam nizova reljefnih bobica. Križ je trolistan. Prekriven je filigranom, sa dosta granula. U centru trolista su smještene pozlaćene rozete sa umetnutim brušenim kamenjem u sredini. Trolistovi se završavaju pozlaćenom, filigranskom bobicom. Korpus je slabe izrade. Iznad njega je natpis INRI. Naličje križa je ukrašeno granulama i rozetama.

85. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, ulaganje.

Dimenzije: visina 53,6 cm, raspon krakova 24,2 cm.

Opis predmeta: dno nasada križa je gravirano i zadebljano. Iznad njega je postavljena kugla. Presvućena je pozlaćenim filigranom i umetnutim brušenim kamenjem. Nosač križa je iznad kugle pravougaonog oblika sa nekoliko nizova reljefnih bobica koje se u četiri reda pojavljuju na stranama križa. Križ je trolistan. Prekriven je filigranom, sa dosta granula. U centru trolista su smještene pozlaćene rozete sa umetnutim brušenim kamenjem u sredini. Trolistovi završavaju pozlaćenom, filigranskom bobicom. Korpus je slabe izrade. Naličje križa je ukrašeno granulama i rozetama.

86. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, ulaganje.

Dimenzije: visina 54 cm, raspon krakova 25,5 cm.

Opis predmeta: dno nasada križa je od kugle odvojeno tordiranom žicom. Na kugli su ugravirani inicijali F.F.T. Kugla je presvućena pozlaćenim filigranom. Nosač križa je iznad kugle pravougaonog oblika sa nekoliko nizova reljefnih bobica koje se u tri reda pojavljuju i na stranama križa. Križ je trolistan. Prekriven je filigranom, sa dosta granula. U centru trolista su smještene pozlaćene rozete sa umetnutim bijelim kamenom u sredini. Korpus je slabe izrade. Na naličju križa, granulacijom je stvorena uska traka.

87. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 54 cm, raspon krakova 25 cm.

Opis predmeta: dno nasada križa je od kugle odvojeno tordiranom žicom. Kugla je presvućena pozlaćenim filigranom. Nosač križa je iznad kugle pravougaonog oblika sa nekoliko nizova reljefnih bobica smještenih između tordiranih traka koje grade motiv riblje kosti. Ovaj motiv se pojavljuje cijelom dužinom bočnih strana križa. Križ je trolistan. Prekriven je filigranom, sa dosta granula. U centru trolista su smještene pozlaćene rozete sa umetnutim bijelim kamenom u sredini. Trolisti završavaju bobicom izrađenom u pseudofiligranskoj tehnici. Korpus je pozlaćen. Slabe je izrade. Na naličju križa, granulacijom je stvorena uska traka.

88. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 51,9 cm, raspon krakova 23,5 cm.

Opis predmeta: dno nasada križa je od kugle odvojeno tordiranom žicom. Kugla je presvučena pozlaćenim filigranom. Nosač križa je iznad kugle pravougaonog oblika sa tri niza reljefnih bobica smještenih između tordiranih traka koje grade motiv riblje kosti. Ovaj motiv se pojavljuje cijelom dužinom bočnih strana križa. Križ je trolistan. Prekriven je filigranom, sa dosta granula. U centru trolista su smještene pozlaćene rozete sa umetnutim srebrenim granulama u sredini. Trolistovi završavaju srebrenom bobicom i cvjetićem. Korpus je izliven od srebra. Pozlaćen je. Na naličju križa, granulacijom je stvorena uska traka. Naličje je ukrašeno i sa nekoliko rozeta jednakih onima na prednjoj strani.

89. PROCESIJSKI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bronzani lim.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 60 cm, raspon krakova 36 cm.

Opis predmeta: nad nasadom križa postavljena je jednostavna kugla iz koje se izdiže trolisti križ. Na svakom trolistu je pričvršćena ugravirana pločica. Korpus je loše izrade. Poviše njega stoji titulus INRI.

90. RASPELO ZA OBREDE KRIŽNOG PUTA

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronzani lim, srebrni lim, staklo, brdski kristal.

Tehnika izrade: okivanje, lijevanje, iskucavanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 77,5 cm, raspon krakova 43,5 cm.

Opis predmeta: nasad i kugla iznad njega izrađeni su od pozlaćenog bakra. Krakovi križa imaju šest konkavnih ureza. U svakom kraku je, u ovalnom udubljenju, pod staklom, nalazi se relikvija. Korpus je loše izrade. Pozlaćen je. Korpus pridržavaju tri drvena, djelomično srebrom okovana čavla. Križ je ukrašen šesterokrakim zvijezdama i šarenim brušenim staklom. Naličje križa je okovano srebrenim limom i ukrašeno sa deset šesterokrakih zvijezda.

91. RASPELO ZA OBREDE KRIŽNOG PUTA

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, lim, pozlata, posrebrivanje staklo.

Tehnika izrade: okivanje, lijevanje, iskucavanje, ulaganje, filigran.

Dimenzije: visina 70 cm, raspon krakova 38 cm.

Opis predmeta: nasad križa izrađen je od drveta. Na njega je pričvršćena pozlaćena, srebrena kugla. Kako je križ izrađen od drveta, prednji bridovi su okovani srebrenim limom. Krakovi križa završavaju sa četiri konkavna udubljenja. Na svaku ivicu udubljenja pričvršćena je po jedna filigranska bobica. Korpus pripada kasnogotičkom tipu. Ispod nogu razapetog Krista je pričvršćena relikvija sv. Križa pod polukuglastim staklom. Križ je ukrašen rozetama i raznobojnim kamenjem i staklom.

92. PROCESIJSKI KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: kovano željezo.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 73 cm, raspon krakova 30,7 cm.

Opis predmeta: križ završava trolistovima. Korpus je jednostavne izrade. Iznad njega je pričvršćen titulus u obliku izduženog romba. Križ je usađen u drveni nosač izrađen na tokarskom stroju. Od nosača ga dijeli bronzana kugla.

93. PROCESIJSKI KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: kovano željezo, bronza.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 52 cm, raspon krakova 29,9 cm.

Opis predmeta: na okruglom, šupljem držaču stoji križ izrađen od plošnog kovanog željeza sa završecima u obliku tri krina. Na krajevima krakova križa aplicirane su rozete. Bronzani korpus je primitivne izrade. Iznad njega je pričvršćen titulus.

94. KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: kovano željezo.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 73 cm, raspon krakova 35,7 cm.

Opis predmeta: krakovi križa su blago iskošeni. U prekrizju krakova je aplicirana okrugla pločica. Na križu se zamjećuju četiri rupe, što navodi na pretpostavku da je ranije bio pričvršćen na neki drugi predmet, možda na vrh sljemena na pročelju stare crkve.

95. KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, lijevanje.

Dimenzije: visina 52 cm, raspon krakova 25 cm.

Opis predmeta: trokraki križ, sa loše izvedenim Korpusom.

96. DUPLI KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Na veći križ je pričvršćen manji.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, lijevanje.

Dimenzije: visina 54,5 cm, raspon krakova 26,9 cm; visina 24 cm, raspon krakova 12, 7 cm.

Opis predmeta: na veći križ prikovan je manji na koji je pričvršćen Korpus, a ispod njega pozlaćena mrtvačka glava sa dvije kosti.

97. PACIFIKAL

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza, sedef.

Tehnika izrade: tesanje, lijevanje.

Dimenzije: visina 46 cm, raspon krakova 18 cm.

Opis predmeta: križ je postavljen na postament piramidalnog oblika. Ukrašen je sedefnim detaljima. Na njega je naknadno pričvršćen manji križ sa pozlaćenim, bronzanim Korpusom i titulusom.

98. OLTARNI KRIŽ

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 53 cm, raspon krakova 17,3 cm.

Signatura na postamentu: ZAVJET MAJKI BOŽJOJ JOSIPA SIMIĆA

Opis predmeta: postament pacifikala je ukrašen ugraviranim vijencem akantovog lišća. Iz postamenta se uzdiže križ sa gotički razvedenim krajevima krakova. Iznad Korpusa u dva reda stoji natpis IN/RI.

99. KRIŽ

Mjesto proizvodnje: Palestina.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: maslinovo drvo, sedef.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 23,5 cm, raspon krakova 8,2 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od drveta. Sa tri strane je obložen sedefom, izuzeta poledina. Korpus, u punoj plastici, je izrađen od sedefa, a pod njegovim nogama je ugravirana lobanja i dvije prekrizene kosti. Pri vrhu križa je ugraviran kalež, lijevo od Korpusa grb franjevačkog reda, a desno križ Svete Zemlje. Poledina križa je ukrašena sa 14 uloženi sedefnih krugova sa oznakom postaja Križnog puta i sa relikvijom pod staklom u centru križa.

100. KRIŽ

Mjesto proizvodnje: Palestina.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: maslinovo drvo, sedef.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 19,5 cm, raspon krakova 8,3 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od drveta. Sa tri strane je obložen sedefom, izuzeta poledina. Korpus, u punoj plastici, je izrađen od sedefa, a pod njegovim nogama je ugravirana lobanja i dvije prekrizene kosti. Pri vrhu križa je ugraviran kalež, lijevo od Korpusa grb franjevačkog reda, a desno križ Svete Zemlje. Poledina križa je ukrašena sa 14 uloženi sedefnih krugova sa oznakom postaja Križnog puta i sa relikvijom pod staklom u centru križa.

101. KRIŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 20. stoljeće.

Materijal izrade: drvo.

Tehnika izrade: tesanje.

Dimenzije: visina 98,5 cm, raspon krakova 51,6 cm.

Opis predmeta: križ je jednostavne, novije izrade. Na njega je pričvršćen Korpus i titulus iz perioda ranog 19. stoljeća.

102. KRIŽ

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. ili 20. stoljeće.

Materijal izrade: drvo.

Tehnika izrade: tesanje.

Dimenzije: visina 60 cm, raspon krakova 34,4 cm.

Opis predmeta: jednostavan drveni križ. Na njega je pričvršćen Korpus primitivne izrade, sa pretjerano velikim šakama, predugačkim tijelom i premalehnim nogama.

103. KRIŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. ili 20. stoljeće.

Materijal izrade: drvo.

Tehnika izrade: tesanje.

Dimenzije: visina 63 cm, raspon krakova 31 cm.

Opis predmeta: krajevi križa završavaju polukružno. Na prednjoj strani stoji natpis pisan ćirilicom. Na poleđini transkripcija natpisa latinicom iz 1882. godine.

Napomena: križ je znatno oštećen.

104. KRIŽ ZA OPHODE

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. ili 20. stoljeće.

Materijal izrade: drvo.

Tehnika izrade: tesanje.

Dimenzije: visina 57 cm, raspon krakova 27,2 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od ručno obrađenog drveta. Krakovi križa su okovani željezom, a patibul je zasječen sa obje strane. Na ovaj križ je pričvršćen manji, izrađen od metala. Njegovi krakovi su na krajevima nazupčeni. Na njega je pričvršćen Korpus i ukoso položen titulus. Na poleđinu drvenog križa je prikovan mali Krucifiks.

105. KRIŽ ZA OPHODE

Autor: nepoznati majstor.

Autor: rad domaćeg majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, legura metala.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 40,7 cm, raspon krakova 21,2 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od ručno obrađenog drveta. Primjećuju se okrugle udubine za ulaganje metalnih pločica i tri čavla. Na njega je pričvršćen manji metalni križ. Ima produžetak za nasad da bi se mogao nositi u procesiji.

106. KRIŽ ZA OPHODE

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: nepoznato.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 51,3 cm, raspon krakova 25,2 cm.

Opis predmeta: izrađen je od drveta i mjestimično okovan bronzom. Donji krak križa je produžen i znatno deblji od ostalih. Na pet mjesta postoji pravougaono udubljenje sa voštanom relikvijom, sličnom «Agnus Dei». Tri relikvije su poklopljene drvetom, a dvije metalom na kojem je ugravirano MM. Krajevi krakova križa su gravirani.

107. RASPELO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 29,7 cm, raspon krakova 16,8 cm.

Opis predmeta: na jednostavnom križu je prikovan lijeveni, bronzani Korpus.

108. RASPELO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 20 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od ručno obrađenog drveta. Površina mu je ukrašena sa nekoliko gravura u bronzi. Korpus je izrađen od bronzne. Iznad njega stoji natpis INRI, a ispod su ugravirana četiri kvadrata. Uz križ je privezano zvonice.

Napomena: križ je služio kod blagoslova kuća.

109. RASPELO

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 29,3 cm, raspon krakova 14,2 cm.

Sačuvan papir sa natpisom: «Selo Gora, oltarski križ grobljanske kapele.»

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Površina križa je popunjena plitkim, okruglim udubinama u koje su bile uložene aplikacije od metala. Na njega je pričvršćen manji metalni križ sa Korpusom i titulusom u ovalnom okviru.

110. RASPELO

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 20,4 cm, raspon krakova 13,3 cm.

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Na njega pričvršćen lijepo oblikovani Korpus.

Napomena: korišten kod blagoslova kuća.

111. RASPELO

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza, kost, pozlata.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 25,2 cm, raspon krakova 13,3 cm.

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Prednja ploha križa je ukrašena sa 13 udubljenih i zastakljenih krugova u kojima se nalaze relikvije Svete Zemlje. Na gornjem kraku je pričvršćen metalni titulus INRI, a na lijevom i desnom kuglica od kosti. Na donjem kraku križa je šiljak za usađivanje u postament.

112. RASPELO

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza, sedef pozlata.

Tehnika izrade: tesanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 17,5 cm, raspon krakova 9 cm.

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Ukrašen je ulaganjem sedefa. Sedef je izmjestimično ispao. Bronzani Korpus je pozlaćen.

113. RASPELO

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza, sedef.

Tehnika izrade: tesanje, lijevanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 20 cm, raspon krakova 10,6 cm.

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Sa strana je okovan bronzanim limom sa zakovicama velikih glava. Ukrašen je sedefnom intarzijom, danas dosta

uništenom. Korpus je izrađen od bronzе, a ploča sa titulusom je bogato ukrašena reljefom.

114. RASPELO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: drvo, bronza.

Tehnika izrade: tesanje, lijevanje.

Dimenzije: visina 18,7 cm, raspon krakova 9,1 cm.

Opis predmeta: izrađen je od ručno obrađenog drveta. Tri kraja krakova križa su okovani bronzom. Na mjestu ukrštanja krakova izrađene su «zrake svjetla» od bronzе. Korpus je izrađen od bronzе, a podno njega su aplicirana lobanja i dvije kosti.

115. OLTARNI KRIŽ

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 47 cm, raspon krakova 19,3 cm.

Opis predmeta: postament križa čini piramida na koju je postavljen metalni valjak, pa kugla iz koje izrasta križ. Krakovi križa imaju trolisne završetke. Korpus je izrađen od lijevane bronzе.

116. PEKTORAL

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće, naličje dodano 1814. godine.

Materijal izrade: srebro, posrebrivanje, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, cizeliranje, graviranje.

Dimenzije: visina 10,7 cm, raspon krakova 7 cm.

Signatura na naličju križa:

(?) LUCA LUPI 1814

Opis predmeta: krakovi križa završavaju trolistovima u koje je uložen cvijet sa osam latica. Jednak cvijet se nalazi i u središtu križa. Naličje križa je dosta izlizano. Naknadno, 1814. godine, dodana je pločica ukrašena ugraviranom bordurom i prethodno navedenom signaturom.

117. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: sedef, srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, ulaganje.

Dimenzije: visina 6,6 cm, raspon krakova 5 cm.

Opis predmeta: križ je izrađen od sedefa. Uložen je u filigransku mrežu. Na licu križa je ugravirano raspeće, a na naličju nepoznati svetitelj sklopljenih ruku. Krakovi križa ukrašeni su sa dva filigranska cvjetića. Na vrhu pektoral je pričvršćena halka za lančić.

118. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 9,5 cm, raspon krakova 5,4 cm.

Opis predmeta: završeci krakova pektoral su zaobljeni. Ukrašeni su filigranskim rozetama i polurozetama. Korpus je pozlaćen. Na vrhu je pričvršćena halka za lančić.

119. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran.

Dimenzije: visina 11,4 cm, raspon krakova 6,2 cm.

Opis predmeta: završeci krakova pektoralu su zaobljeni. Ukrašeni su filigranskim rozetama i polurozetama. Bočne strane su ukrašene i nizom rombova. Titulus, iznad lijepo izrađenog korpusa, je nečitak.

120. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: legura metala, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 8,3 cm, raspon krakova 5,4 cm.

Opis predmeta: na okvir križa pričvršćeni su cvjetići sa uložnim crvenim kamenjem. Na vrhu je halka za lančić.

121. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 10 cm, raspon krakova 5,3 cm.

Opis predmeta: jednostavna površina križa završava sa proširenim i na tri režnja rasječenim krakovima. Pozlaćeni korpus sa trnovom krunom na glavi je primitivne izrade.

122. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: bakar.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 15,5 cm, raspon krakova 7,4 cm.

Opis predmeta: križ je trolistan. Na središte križe pričvršćen je lijepo izmodelirani Korpus. Iznad njega, duž cijelog patibuluma, izgraviran je titulus INRI.

123. PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 7,9 cm, raspon krakova 5,4 cm.

Opis predmeta: križ je sa perforiranim ornamentom i vegetabilnim ukrasima na završecima krakova i u uglovima prekrižja. Na dnu križa su pričvršćena dva anđela. Na naličju križa je ugraviran kristogram IHS, s križem iznad srednjeg slova i tri koplja ispod natpisa.

124. BISKUPSKI PEKTORAL

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 10,7 cm, raspon krakova 6,6 cm.

Opis predmeta: po ivicama križa ugraviran je zupčasti ornament. Krakovi završavaju u obliku akanta. Unutrašnjost križa je podijeljena na malehne pretince za relikvije. Na vrh križa je pričvršćena halka za lančić.

125. NAVIKULA³⁹

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 16,8 cm.

Signatura : 1790.

Opis predmeta: pravougaona posuda sa reljefnim i graviranim baroknim ukrasima na poklopcu. Nešto ukrasa je i orijentalnog porijekla. U dno posude urezana 1790. godina.

126. NAVIKULA

Mjesto nastanka: Venecija.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, bakar.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 10 cm, dužina 15 cm, širina 7 cm.

Signatura : 1790.

Opis predmeta: posuda navikule je ukrašena reljefnim listovima akanta. Rubovi posude blago profilirani.

127. NAVIKULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće, stopa 20. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 11,5 cm, dužina 15,8 cm.

Opis predmeta: posuda ukrašena listovima akanta. Motivi su rađeni tehnikom iskucavanja. Podnožje je rađeno mehaničkim postupkom na tokarskom stroju. Grubo je zavareno kositrenom legurom.

128. NAVIKULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 10,6 cm, dužina 15,2 cm, širina 7,1 cm.

Opis predmeta: stopa postolja navikule potječe od nekadašnje pikside.

129. NAVIKULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza, posrebrivanje.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 12 cm, dužina 16,3 cm, širina 7,2 cm.

Opis predmeta: stopa navikule je bogato profilirana. Površina posude je nejednako voluminizirana.

130. KANDILO

Autor: nepoznati majstor.

³⁹ Posuda za tamjan

Vrijeme nastanka: 18. ili 20. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, granulacija.

Dimenzije: visina posude 25 cm, sa lancem 70 cm.

Opis predmeta: predstavlja tipično barokno profiliranu posudu. Na najširem dijelu kadionice aplicirana su četiri heruvima u funkciji nosača lanaca. Ostali prostor ukrašen je vegetabilnim motivima. Od prvobitne kadionice sačuvana je kapisa sa lancima. Uništeni poklopac zamijenjen je krunom izrađenom u gotičkom stilu. Na nju je pričvršćen gotički tornjić.

131. KANDILO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 20. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, granulacija.

Dimenzije: visina posude 25 cm, sa lancem 70 cm.

Opis predmeta: zbog velike uništenosti «krpana» je na nekoliko mjesta. Dodana joj je i nova stopa. Nosači lanaca imaju oblik heruvima.

132. KANDILO

Mjesto nastanka: Venecija

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina posude 24 cm, sa lancem 70 cm.

Opis predmeta: donji dio posude je širi od centralnog, za koji su aplicirana tri heruvima u funkciji držača lanaca. Prostor između dna kandila, centralnog dijela i vrata kandila, ukrašen je vegetabilnim motivima. Na vrat kandila pričvršćen je još jedan torus ukrašen sa devet cvjetova.

133. KANDILO

Mjesto nastanka: Venecija.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina posude 22,5 cm, sa lancem 75,5 cm.

Opis predmeta: na centralni, najširi dio kandila su pričvršćeni lanci. Kruna za posudu sa uljem je naknadno dodana i nije izrađena od srebra.

134. KANDILO

Autor i mjesto nastanka: rad Marka Elegovića iz Travnika.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje, aplikacija.

Dimenzije: visina posude 32 cm, sa lancem 80 cm.

Opis predmeta: kandilo se sastoji od četiri trbušaste zone i kugle pri dnu. Na centralnoj zoni su pričvršćene tri glave u funkciji nosača lanaca. Kapica za lance je dobro sačuvana. Površina kandila ukrašena je iskucanim vegetabilnim ornamentima (grančicama i cvjetovima). Nedostaje nasad za čašu za ulje.

135. KANDILO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1796. godina.

Materijal izrade: srebrni lim, legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje, kaneliranje, aplikacija.

Dimenzije: visina posude 19 cm, sa lancem 69 cm.

Signatura u donjem dijelu kandila:

EX VOTU B MARIAE VIRGINI 1796.

Opis predmeta: posuda kandila se sastoji od tri zone. Donja je ukrašena kaneliranjem. Na srednjoj su aplicirane tri glave u funkciji držača lanaca. Gornja zona je ukrašena reljefnim, vegetabilnim motivima i kartušama. Kapica za lance ukrašena je vegetabilnim vijencem i kupolom.

136. KANDILO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina posude 13 cm, sa lancem 58 cm.

Opis predmeta: posuda kandila se sastoji od tri zone. Donja zona ukrašena je poluloptastim režnjevima. Na srednju zonu su aplicirane tri glave u funkciji držača lanaca. Gornja zona ukrašena je grančicama.

137. KANDILO

Autor i mjesto nastanka: rad Grga Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina posude 13 cm, sa lancem 58 cm.

Signatura u donjem dijelu kandila:

DEVOTIO – P. GREGORII – A VARESS

Opis predmeta: posuda kandila se sastoji od tri zone. Donja zona ukrašena je poluloptastim režnjevima. Na srednju zonu su aplicirane tri glave u funkciji držača lanaca. Među njima su položene ovalne kartuše sa gore navedenim natpisom. Gornja zona ukrašena je grančicama.

138. KANDILO

Autor i mjesto nastanka: rad Grga Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina posude 11 cm, sa lancem 45 cm.

Opis predmeta: dno kandila je šiljato. Na njemu vise tri kugle nejednake veličine. Posuda se širi do dijela na kojem su pričvršćene tri glave anđela, nosači lanaca. Među njih je aplicirana po jedna rozeta. Čaša se prema vrhu sužava. Kapica na vrhu lanca je klobučasta i neukrašena.

139. KRUNA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18.-19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, filigran, granulacija, ulaganje.

Dimenzije: visina krune 11,3 cm, širina 16 cm.

Opis predmeta: kruna rađena u stilu krune Kotromanića sa tri krina u sredini i po polovinu krina sa strane. Izrađena je od debljeg, srebrenog lima, presvučenog po površini pozlaćenim filigranom i granulacijom. Na krinovima su pričvršćene kugle slične biseru, a po površini krune više brušenih kamenčića.

140. KRUNA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, drvo, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, okivanje, ulaganje.

Dimenzije: širina krune 15 cm.

Opis predmeta: kruna je pripadala aureolu okovanom oko glave Madone naslikane na dasci. Vanjski rub krune završava nizom arkada izrađenih od tordirane žice. Na krajeve krune je aplicirana srebrena polurozeta. Površina je ukrašena brušenim kamenjem.

141. KRUNA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, brušeno staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, ulaganje.

Dimenzije: visina krune 7,7 cm, dužina luka krune 16 cm.

Opis predmeta: kruna podsjeća na Kotromaničku. Među krinovima su profilirana tri križa sa uložnim brušenim kamenčićima.

142. KRUNA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina krune 12,5 cm, prečnik 20 cm.

Opis predmeta: kruna je slabe izrade. Površina je ukrašena reljefnim dekoracijama i sa tri križa na vrhu, od kojih je srednji odbijen. Na površini krune, sa njenih strana je, također reljefno, pokušano predstaviti lice anđela. U dnu krune, reljefno su izrađena slova B MA.

143. KRUNA

Autor i mjesto nastanka: rad Marka Elegovića iz Travnika.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, ulaganje.

Dimenzije: visina krune 9 cm, prečnik 8,5 cm.

Napomena:

kruna namijenjena za skulpturu djeteta.

Opis predmeta: kruna ima oblik punog kruga. Zatvara se kopčom. Rubovi krune su ukrašeni tordiranom žicom. Ukrašena je srebrenim kuglicama i brušenim, crvenim kamenčićima postavljenim u obliku križa. Istaknuti dijelovi su pozlaćeni.

144. KRUNA

Autor i mjesto nastanka: rad Marka Elegovića iz Travnika.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, ulaganje.

Dimenzije: visina krune 12,3 cm, prečnik 7 cm.

Opis predmeta: polukružnog je oblika. Centralni dio čini vegetabilni motiv uokviren kružićima. Po kruni su reljefno izrađena tri križa u čije centre je uloženo po jedan brušeni, crveni kamen.

145. KRUNA

Autor i mjesto nastanka: rad Marka Elegovića iz Travnika.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, ulaganje.

Dimenzije: prečnik 7,2 cm.

Opis predmeta: kruna je namijenjena za skulpturu djeteta. Polukružnog je oblika. Centralni dio čini vegetabilni motiv uokviren kružićima. Po kruni su reljefno izrađena tri križa u čije centre je uložen po jedan brušeni, crveni kamen. Srednji križ je pozlaćen.

146. KRUNA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata, staklo.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, ulaganje.

Dimenzije: visina 21 cm, prečnik 35 cm.

Opis predmeta: kruna ima oblik dijademe na koju je uložen crveni, brušeni kamen, kao i na njene završetke. Na vrh dijademe pričvršćen je križ sa ugraviranim slovima GG i 1840. godinom. Kruna je perforirana i ukrašena lozom lišća i cvijeća.

147. KRUNA

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 18. ili 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebrni lim, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 8,3 cm, prečnik 16,1 cm.

Opis predmeta: kruna ima lahko zasveden donji dio. Loše je izrade.

148. KRUNA

Autor: rad Ive Kalamuta.

Vrijeme nastanka: 1926. godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: kovanje.

Dimenzije: visina 18,5 cm.

Signatura na površini krune:

POKLON CRK. SVT. IVE KRS. U KRALJEVOJ SUTJESCI. OD IVE I JELKE KALAMUT G.G. 1926.

Opis predmeta: jednostavne, polukružne izrade. Pri rubu gornjeg presavijenog dijela ugraviran je gore naveden natpis.

149. PIKSIDA⁴⁰

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 17. ili 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 2 cm, dužina 7,6.

Opis predmeta: jednostavnog je, ovalnog oblika s poklopcem koji se otvara na šarnir. Nije ukrašena, izuzev malog udubljenja na dnu.

150. PIKSIDA

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza, pocinčavanje.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: visina 3,5 cm.

Signatura:

R.P. GEORGIUS A VARESH EX DIFFINITORE.

Opis predmeta: okruglog je oblika. Površina poklopca ukrašena je sa četiri koncentrične kružnice. U središnjoj je ugraviran monogram IHS sa križem nad srednjim slovom i

⁴⁰ Posuda za čuvanje hostija

godinom 1823. ispod. Dvije zone su ukrašene geometrijskim motivima koje tvore oblik rozete, a na spoljašnjoj je ugraviran naprijed navedeni natpis.

151. PIKSIDA

Mjesto nastanka: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza, pocinčavanje.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: visina 4 cm.

Signatura na gornjoj površini pikside:

IHS

Opis predmeta: kružnog je oblika. Ukrašena je sa tri koncentrične kružnice. U srednjoj je ugraviran monogram IHS sa križem nad srednjim slovom. Naredna kružnica je ukrašena motivom loze, a rubna isprekidanim linijama u obliku zubaca.

152. PIKSIDA

Mjesto nastanka: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 1820. godina.

Materijal izrade: bronza, pocinčavanje.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: 7 cm.

Opis predmeta: kružnog je oblika. Ukrašena je sa dvije koncentrične kružnice. U srednjoj je ugraviran monogram IHS sa križem nad srednjim slovom. Naredna kružnica je ukrašena vijencem cvjetova. U dnu pikside je ugravirana šesterolatična, geometrijski konstruirana rozeta.

153. PIKSIDA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1837.godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: visina 4,8 cm.

Signatura na gornjoj površini pikside:

IHS

CINI NACINIT, FRA ILLIA ILIC IZ VARESA 1837.

Opis predmeta: valjkastog je oblika. Na poklopcu je ugraviran kristogram IHS sa križem nad srednjim slovom. Na poklopcu je ugraviran navedeni natpis.

154. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: kraj 18. stoljeća.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 2,8 cm, dužina 7,2 cm, širina 3,7 cm.

Signatura na bočnoj plohi:

O.C.V.

Signatura na dnu:

V.P. ZOVIK

Opis predmeta: površina poklopca izvedena je u bogatom, vegetabilnom reljefu. U sredini poklopca je kristogram sa križem nad srednjim slovom. Na bočnoj plohi je ugraviran gore naveden natpis.

155. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1782. godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 3,1 cm, dužina 7,5 cm, širina 3,5 cm.

Signatura na bočnoj plohi:

O.C.V. 1782.

Opis predmeta: jednostavnog je oblika. Šarnir za zatvaranje je zamijenjen novim, izrađenim u pozlaćenom bakru.

156. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: rad Grge Šimića iz Vareša????

Vrijeme nastanka: 1797. godina.

Materijal izrade: bronza, posrebrivanje, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 4,6 cm, prečnik poklopca 4,3 cm.

Signatura:

EPPI FUIS GREGORII A VARESS 1797.

Opis predmeta: valjkastog je oblika. Izrađena je na tokarskom stroju. U sredini poklopca je kristogram sa križem nad srednjim slovom. Oko njega je izgraviran jednostavan ornament. Na bočnoj plohi je ugraviran gore naveden natpis.

157. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: rad nepoznatog majstora.

Vrijeme nastanka: 1797. godina.

Materijal izrade: bronza, posrebrivanje, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 4,2 cm, prečnik poklopca 4,0 cm.

Opis predmeta: valjkastog je oblika. Izrađena je na tokarskom stroju. U sredini poklopca je kristogram sa križem nad srednjim slovom. Bočna strana je ukrašena arkadom sa cvijećem i slovom V.

158. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1800. godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: visina 9 cm.

Signatura uz rub poklopca:

PRO BALSAMO 1800 – GREGORII EPPI: VASC

Opis predmeta: posuda je slična ciboriju. Na niskoj stopi smještena je ovalna posuda sa izduženim krajevima. Poklopac je polukružnog oblika. Ukrašen je reljefnim vijencem grana. Na njegovom vrhu je prihvatiljka. Uz rub posude je ugraviran navedeni natpis.

159. TRI POSUDE ZA SVETO ULJE

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: sredina 19. stoljeća.

Materijal izrade: bronza, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, graviranje.

Dimenzije: visina 5,1 cm, prečnik poklopca 4,9 cm.

Signatura na poklopcima:

O C I

Opis predmeta: posude su smještene u odgovarajuću kutiju. Rađene su na tokarskom kolu.

160. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: rad nepoznatog zlatara.

Vrijeme nastanka: 1865. godina.
 Materijal izrade: srebro.
 Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.
 Dimenzije: visina 3 cm, dužina 7 cm, širina 4 cm.
 Signatura na poklopcu:

O C I

Signatura na dnu posude:

R P D C 1865.

Opis predmeta: na sredini poklopca ugraviran je sunčev kolot sa kristogramom IHS i križem nad srednjim slovom. Preostala površina poklopca ukrašena je vegetabilnim motivima.

161. POSUDA ZA SVETO ULJE

Autor: rad nepoznatog zlatara.

Vrijeme nastanka: 1755. godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 3,7 cm, dužina 8,4 cm, širina 4 cm.

Signatura na poklopcu:

O C I 1755

Opis predmeta: trodjelna kutija. Ukrašena gravurom na cijeloj površini. Na sredini poklopca ugraviran kristogram IHS sa križom nad srednjim slovom. Inicijali O C I odijeljeni grančicama.

162. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 1746. godina.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 1,7 cm, dužina 6 cm.

Signatura:

RODIO 1746 F I B AV 1790

Opis predmeta: bubnjić ovalnog oblika. Na licu bule križ smješten unutar cvijeta. U donjoj polovini ugravirana signatura RODIO 1746. Na naličju je ugraviran kristogram IHS u okviru latica, a podno njega je reljefno napisano F I B AV 1790. Na vrhu bule je pričvršćena halka za lančić.

163. BULA S RELIKVIJAMA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 2 cm, dužina 5,6 cm.

Opis predmeta: bula je u obliku bubnjića. Ovalnog je oblika, sa šarnirom za zatvaranje i fiksnim elementom za prihvatanje halke. Na licu bule u četveročlanom okviru od tordirane žice i bobica nalazi se reljefni kristogram, a pod njim tri grane. Isto se ponavlja i na naličju. U bulu je utisnut pečat biskupa lića.

164. BULA

Vrijeme i mjesto nastanka: nepoznato.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, cizeliranje.

Dimenzije: visina 1 cm, dužina 4,2 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Uokviren je tordiranom žicom. Kristogram je inverzno izliven i uokviren vijencem zraka. Naličje je jednako licu. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

165. BULA SA PREDSTAVOM SV. MIHOVILA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 1,2 cm, dužina 6,1 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog okvira. Fiksiran je tako da se ne može otvoriti. Na licu bule kristogram je inverzno izliven i okružen sa tri vrpce. Na naličju je predstavljen sv. Mihovil sa mačem i vagom kako ubija aždahu. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

166. BULA SA PREDSTAVOM GOSPINA SRCA I 7 MAČEVA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 1 cm, dužina 4,3 cm.

Opis predmeta: bubnjić je okruglog oblika. Na licu je predstavljena Bogorodica Sa Sedam Žalosti. Na naličju bule se teško primjećuje kristogram. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

167. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,3 cm, dužina 3,3 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

168. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,7 cm, dužina 4,6 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

169. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,2 cm, dužina 5,2 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

170. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,6 cm, dužina 5,5 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

171. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,6 cm, dužina 6 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

172. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 2 cm, dužina 6,5 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran kristogram u rozeti, a naličje je ukrašeno geometrijskom šesterolatičnom rozetom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

173. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 2 cm, dužina 7,9 cm.

Opis predmeta: bubnjić je srcolikog oblika. Na lice i naličje ugraviran je kristogram i okružen cvjetnim vijencem.

174. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje, iskucavanje.

Dimenzije: visina 2,1 cm, dužina 7,5 cm.

Opis predmeta: bubnjić je ovalnog oblika. Na licu je ugraviran niz trokutova. Perforacijom je izveden križ i na njemu Korpus u reljefu. Na naličju ugravirana geometrijska rozeta. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

175. BULA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 18. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 1,6 cm, dužina 5,2 cm.

Opis predmeta: okruglog je oblika. Ukrašena je vijencem isprepletenih linija, križem i teško vidljivim Korpusom. Na vrhu bule je pričvršćena halka za vješanje.

176. PATENA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: nepoznato.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: prečnik 15,7 cm.

Opis predmeta: na donjoj plohi patene je utisnuta punca ANDERS i do nje utisnut peterolist.

177. PATENA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: nepoznato.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: prečnik 17,6 cm.

Opis predmeta: na donjoj strani dva puta je utisnuta punca sa likom mletačkog lava.

178. PATENA

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: nepoznato.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Dimenzije: prečnik 17,6 cm.

Opis predmeta: na donjoj strani patene utisnute dvije punce. Jedna je okrugla sa likom lava, a na drugoj su slova ZIG.

179. ZVONO

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 15. stoljeće.

Materijal izrade: bronza.

Tehnika izrade: lijevanje, graviranje.

Dimenzije: visina 56 cm.

Signatura uz rub zvona:

CLEPE + INRI + ORE

Napomena: pretpostavlja se da je zvono porijeklom sa Crkve sv. Marije u Zvorniku, odakle je preneseno u Tuzlu na toranj Crkve sv. Petra, kasniju sahat-kulu. Tu je bilo do 05. septembra 1857. godine kad je u toranj udario grom i zapalio ga. Tom prilikom je zvono znatno oštećeno i kao takvo je preneseno u Kraljevu Sutjesku.

180. VIZANTIJSKA KRUNA

Mjesto nastanka: ruska radionica.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro, pozlata.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje, filigran.

Dimenzije: visina 19 cm.

Opis predmeta: kruna je prekrivena pozlaćenim filigranom. Ukrašena je medaljonima u koje su smješteni reljefno izrađeni evanđelisti. Podno njih su aplicirani heruvimi. Donji obod krune čini niz arkadica izvedenih u filigranu.

Napomena: krunu je nabavio fra Arkandžeo Grgić u Beogradu od ruskog emigranta.

181. OLTARNI KRIŽ

Mjesto nastanka: ruska radionica.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 12 cm.

Opis predmeta: površina križa je u potpunosti izgravirana. Gravuram je predstavljen lik Boga Oca u oblacima. Ispod njega je sv. Duh, prikazan kao golub, a podno njega Krist na raspelu. Na antenama križa predstavljena su dva anđela i heruvim.

182. PACIFIKAL

Mjesto nastanka: ruska radionica.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: legura metala.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 8 cm.

Opis predmeta: loše izliven pacifikal. Na njemu je Krist predstavljen sa auerolom. Dva anđela mu prinose rubac, a iznad njih se jedva primjećuje Bog Otac. Na naličju su ugravirani nečitki likovi.

183. RUČNI SVIJEĆNJAK

Autor i mjesto nastanka: rad Grge Šimića iz Vareša.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje.

Signatura po rubu pladnja:

FRA GEORGIUS DE VARESS EP RUSPEN VICUS APLIUS BOSNAE

Opis predmeta: svijećnjak je postavljen na okrugli pladanj. Na pladanj je pričvršćen cilindar za svijeću postavljen na tri noge. Ima izduženi rukohvat.

184. VEDRO ZA SV. VODU

Autor: nepoznati majstor.

Vrijeme nastanka: 19. stoljeće.

Materijal izrade: srebro.

Tehnika izrade: lijevanje, iskucavanje.

Opis predmeta: okruglastog je oblika. Drška je izrađena od žice koju pridržavaju glave anđela. Punce su stranog porijekla.

185. ŠKOLJKA

Na unutrašnjoj strani sedefne školjke ugravirana je Pieta ispod križa, sunca i mjeseca, te osam anđela koji nose simbole sv. Muka.

186. ŠKOLJKA

Na unutrašnjoj strani sedefne školjke ugravirana je Majka Crkva sa sv. Petrom i Pavlom i četiri svetitelja: sv. Grgurom, sv. Jeronimom, sv. Ambrozijem i sv. Augustinom.

187. MAKAZE- sprava za pečenje hostija.

Autor: nepoznati majstor.

Materijal izrade: željezo.

Tehnika izrade: lijevanje.

Dimenzije: visina 73 cm.

Opis predmeta: sa unutrašnje strane makaza kojom se prihvata tijesto ugravirana su dva kruga sa natpisom IHS, nad čijim srednjim slovom je križ. U sredini, ispod krugova, urezan je model za malu hostiju⁴¹ (Basler, 1988).

ZBIRKA TEKSTILNIH PREDMETA

1. KAZULA

Materijal izrade: vuneni moire, brokat, vezivo na dorsalnom križu, vezivo iz Njemačke s kraja 15. stoljeća, podloga za vezivo iz Italije iz 15. stoljeća.

Dimenzije: 115 cm x 75 cm.

Opis predmeta: na križu je izvezen motiv raspetog Krista. U dnu križa su izvezeni likovi Marije i sv. Ivana.

2. KAZULA

Mjesto izrade: Italija.

Vrijeme proizvodnje: druga polovina 16. stoljeća.

Materijal izrade: tamnocrvena, zlatom broširana svila.

Dimenzije: 115 cm x 75 cm.

Opis predmeta: na tamnocrvenoj podlozi sa gustim spletom vitica, u pravilnom rasteru, je raspoređen zlatom broširani splet stiliziranih cvjetova.

3. KAZULA

Mjesto izrade: Italija.

Vrijeme proizvodnje: oko 1600. godine.

Materijal izrade: crveni i svijetlosmeđi damast.

Dimenzije: 118 cm x 82 cm.

Opis predmeta: bočne plohe kazule izrađene su od svijetlosmeđeg damasta sa gusto raspoređenim, stiliziranim motivom razgranate jabuke. Srednja ploha ima motiv velike granate jabuke iz koje se zrakasto šire vitičasti elementi.

4. KAZULA

Mjesto izrade: Italija.

Vrijeme proizvodnje: početak 17. stoljeća.

Materijal izrade: grimizna, zlatom broširana svila.

Dimenzije: 122 cm x 82 cm.

Opis predmeta: po cijeloj površini kazule su pravilno raspoređeni i zlatnim i srebrenim nitima vezeni cvjetni i lisnati ovali unutar kojih je vezeno cvijeće.

5. KAZULA

Mjesto izrade: Francuska.

Vrijeme proizvodnje: oko 1660. godine.

Materijal izrade: višebojni svileni damast.

Dimenzije: 117 cm x 74 cm.

Opis predmeta: damast je zelene, smeđe i ružičaste boje. Kazula je duž cijele površine ukrašena cvjetnim uzorkom.

6. KAZULA

Mjesto izrade: Francuska.

Vrijeme proizvodnje: između 1735. i 1740. godine.

Materijal izrade: broširana svila zlatnosmeđe boje.

Dimenzije: 115 cm x 75 cm.

⁴¹ Sva datiranja, atribucije i stilske odrednice predmeta izrađenih od metala su preuzete iz Baslerovog neobjavljenog popisa metalnih predmeta iz Muzeja u Franjevačkom samostanu u Kraljevoj Sutjesci. Popis je vršen tokom 1988. godine.

Opis predmeta: na zlatnosmeđoj podlozi zlatom je broširan i asimetrično komponiran motiv stabla na malom humku s dvije stabljike ružičastih ruža i zelenom rešetkom.

7. KAZULA

Mjesto izrade: Francuska.

Vrijeme proizvodnje: oko 1750. godine.

Materijal izrade: zlatni i srebrni brokat.

Dimenzije: 108 cm x 70 cm.

Opis predmeta: po cijeloj kazuli su raspoređene vertikalne, cvjetne vitice pastelnih boja. U dnu središnjeg, leđnog polja je grb s monogramom BDM.

8. PLAŠT

Mjesto izrade: Francuska ili Italija.

Vrijeme proizvodnje: prva polovina 18. stoljeća.

Materijal izrade: višebojni, svileni damast.

Dimenzije: 138 cm x 292 cm.

Opis predmeta: na podlozi boje bjelokosti teku vertikalne vitice lišća i stilizirano izvedenih velikih cvjetova u ružičastoj, ljubičastoj i žutoj boji.

9. PLAŠT

Mjesto izrade: Italija.

Vrijeme proizvodnje: druga polovina 16. stoljeća.

Materijal izrade: broširani svileni atlas boje pijeska.

Dimenzije: 298 cm x 140 cm.

Sadašnje stanje: gornji atlasni sloj je potpuno izlizan, sačuvan je samo ispod kukuljice.

Opis predmeta: veliki, simetrično komponirani kružni motivi naizmjenično se spajaju prstenom i polukružno izvijaju, da bi se opet spojili.

10. ANETPENDIJ

Mjesto izrade: vjerovatno Italija.

Vrijeme proizvodnje: kraj 16. stoljeća.

Materijal izrade: tamnocrveni baršun, aplikacije od žutog satena.

Dimenzije: 212 cm x 100 cm.

Opis predmeta: na tamnocrvenom baršunu urađene su simetrične aplikacije u obliku pravilno isprepletenih vitica s motivima akantusovog lišća.

11. DALMATIKA

Mjesto izrade: vjerovatno Turska

Vrijeme proizvodnje: 18. stoljeće.

Materijal izrade: crvenoružičasti, broširani atlas.

Dimenzije: 106 cm x 122 cm.

Opis predmeta: cijela dalmatika ukrašena je biljnim ornamentom (*Ivoš, 1988, 97-106*).

ARHIVSKA GRAĐA

1. DAROVNICA KRALJA MATIJAŠA KORVINA iz 1481. godine koja se odnosi na Bosnu i Dalmaciju
Dimenzije: 43 cm x 29 cm.
Rukopis pisan na latinskom jeziku.
Darovnica se odnosi na Bosnu i Dalmaciju. Sadrži obavijest «...banima i podbanima Dalmacije i Hrvatske, te kapetanima Skradina da daje dva samostana franjevcima koje su Mlečani protjerali sa otoka Krka...» i nalaže da ih gore navedeni banovi i podbanovi štite i paze (*Kovačević, 1988, 110*).

2. MATICA KRŠTENIH ŽUPE KRALJEVE SUTJESKE od 1641. do 1727. godine
Najstarija matična knjiga u Bosni i Hercegovini.
Dimenzije: 20 cm x 15 cm x 6 cm.
Pisana rukom, ćirilicom.
3. NEKROLOGIJ PROVINCIJE BOSNE SREBRENE iz 18. stoljeća
Dimenzije: 23 cm x 16 cm x 7 cm.
Pisan rukom, ćirilicom.
4. COMMENTARIOLUM FRA FILIPA LASTRIĆA iz 1741. godine
Dimenzije: 28 cm x 20 cm x 3 cm.
Štampan na latinskom jeziku.
5. KNJIGA EKONOMATA SUTJEŠKOG SAMOSTANA od 1775. do 1792. godine
Dimenzije: 32 cm x 23 cm x 3 cm.
Rukopis pisan na latinskom jeziku i ćirilicom.
6. KRONIKA FRA BONE BENIĆA od 1777. godine
Dimenzije: 28 cm x 18 cm x 5 cm.
Rukopis pisan ćirilicom.
7. FRA MATO MIKIĆ: ARKIVA – hronologija iz 1854. godine
Dimenzije: 30 cm x 22 cm x 3 cm.
Rukopis pisan na hrvatskom jeziku.
8. TURSKO-LATINSKI RJEČNIK S GRAMATIČKIM PREDGOVOROM iz 1815. godine
Dimenzije: 15 cm x 10 cm x 3 cm.
Rukopis.
9. KRONIKA FRA MATE MIKIĆA IZ 1854. GODINE
Dimenzije: 30 cm x 22 cm x 3 cm.
Rukopis na hrvatskom jeziku.
10. MUZIČKI RUKOPIS iz 1864. godine.
Dimenzije: 57 cm x 37 cm.
11. CARSTVO MINERALA I BILJAKA I UZGAJANJE BILJAKA – kodeks sa ilustracijama.
Dimenzije: 17 cm x 11 cm x 4 cm.
Pisan na latinskom jeziku (*Kovačević, 1988, 109-122*).

KAMENI SPOMENICI

1. NADGROBNA PLOČA
Mjesto pronalaska: Ričica kod Kraljeve Sutjeske.
Vrijeme nastanka: prva polovina 15. stoljeća.
Dimenzije: visina spomenika 60 cm, širina 50 cm.

MJESTO SLIKE

3. Dosadašnja zakonska zaštita

Samostanska crkva u Sutjesci je Rješenjem Zemaljskog zavoda za zaštitu spomenika kulture i prirodnih rijetkosti NR BiH u Sarajevu, broj 159/54 od 08.februara 1954. godine, bila stavljena pod zaštitu države i upisana u Registar nepokretnih spomenika kulture.

Prostornim planom Bosne i Hercegovine do 2002. godine Franjevački samostan je evidentiran i valoriziran kao spomenik I kategorije.

Na Privremenoj listi nacionalnih spomenika Komisije, pod rednim brojem 290 i nazivom « Franjevački samostan u Kraljevoj Sutjesci » je registrirana Graditeljska cjelina - Franjevački samostan i Crkva sv. Ive Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci zajedno sa Muzejom sa pokretnom imovinom.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Zbog uočenih pukotina u konstruktivnim elementima crkve, još 1964. pristupilo se postavljanju staklenih ploča u pukotine i praćenju rada pukotina i deformacija .

Od 1977. godine postavljeni su fiksni klinovi (vrhovi klinova formiraju tjemena trougla-*kontrolne tačke*, a ovi "trouglovi" se pozicioniraju na površinu, u kojoj se prati rad pukotine) na način, da su dvije stranice "trouglova" postavljene preko pukotine.

1977. godine je postavljeno 6 *kontrolnih tačaka* na mjesta pukotina u vertikalnim konstrukcijama, a 3 kontrolne tačke su bile postavljene u konstrukciju svoda. U redovnim vremenskim razmacima su se vodila kontrolna mjerenja distanci tjemena trouglova-**kontrolnih tačaka** pomoću *šublera*, i o tome vodila evidencija, te se na taj način pratio "rad pukotina".

Počev od 2002. godine ova mjerenja se vrše uz pomoć specijalnih uređaja za ovakav tip mjerenja.

5. Sadašnje stanje dobra

- Fizičko stanje objekta je dobro i objekat se redovno održava.

III – ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za donošenje odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom ("Službeni glasnik BiH", br.33/02 i 15/03), Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu.

Odluka je utemeljena na sljedećim kriterijima:

A. Vremensko određenje

(dobra nastala od prahistorije do kraja 20. stoljeća)

B. Historijska vrijednost

(veza građevine, cjeline ili područja sa historijskom ličnošću ili značajnim događajem u historiji)

C. Umjetnička i estetska vrijednost

- Kvalitet obrade,
- Kvalitet materijala,
- Proporcije,
- Kompozicija,
- Vrijednost detalja,
- Vrijednost konstrukcije.

D. Čitljivost (dokumentarna, naučna, obrazovna vrijednost)

- Materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim razdobljima,
- Svjedočanstvo o historijskim mijenama,
- Djelo značajnog umjetnika ili graditelja,
- Svjedočanstvo o određenom tipu, stilu ili regionalnom maniru,
- Svjedočanstvo o tipičnom načinu života u određenom razdoblju.

E. Simbolička vrijednost

- i. Ontološka vrijednost,
- ii. Sakralna vrijednost,
- iii. Tradicionalna vrijednost,
- iv. Vežanost za rituale ili obrede,
- v. Značaj za identitet skupine ljudi.

F. Ambijentalna vrijednost

- i. Odnos oblika prema ostalim dijelovima cjeline,
- ii. Značenje u strukturi i slici grada,
- iii. Objekat ili skupina objekata je dio cjeline ili područja.

G. Izvornost

- i. Oblik i dizajn,
- ii. Materijal i sadržaj,
- iii. Namjena i upotreba,
- iv. Tradicija i tehnike,
- v. Položaj i smještaj u prostoru,
- vi. Duh i osjećanja,
- vii. Drugi unutrašnji i vanjski činitelji.

H. Jedinstvenost i reprezentativnost

- i. Jedinstven ili rijedak primjerak određenog tipa ili stila,
- iii. Djelo vrhunskog umjetnika ili graditelja.

I. Cjelovitost (cjeline, područja, zbirke)

- i. Fizička cjelovitost (kompaktnost),
- ii. Homogenost,
- iii. Zaokruženost (kompletnost),
- iv. Nenarušenost stanja.

Sastavni dio ove odluke su:

- kopija katastarskog plana,
- z.k. izvadak, posjedovni list,
- fotodokumentacija,
- grafički prilozi.

Korištena literatura

Tokom vođenja postupka proglašenja Graditeljske cjeline - Franjevački samostan i Crkva sv. Ive Krstitelja u Kraljevoj Sutjesci zajedno sa Muzejom sa pokretnom imovinom, korištena je sljedeća literatura:

1890	Barišić, R., Franjevački samostan i crkva u Sutjeskoj, Glasnik Zemaljskog muzeja u Bosni i Hercegovini, 1890, knjiga I, II, II i IV, str. 28-40
1956.	Mazalić, Đoko, <i>Nekoliko primjera slikarske umjetnosti Bosne i Hercegovine od XVI-XIX vijeka</i> , Naše starine III, Sarajevo, 1956, 101-127,
1965.	Karamehmedović, Muhamed, <i>Bronzani kotlić iz Kraljeve Sutjeske</i> , Glasnik Zemaljskog muzeja (Arheologija), n.s. XX, Sarajevo, 1965, 281-194.
1967.	Mazalić, Đoko, <i>Leksikon umjetnika; slikara, vajara, graditelja, zlatara, kaligrafa i drugih koji su radili u Bosni i Hercegovini</i> ,

- Sarajevo, 1967, 21-22.
1970. Vego, Marko, Ričica, *Zbornik srednjovjekovnih natpisa Bosne i Hercegovine*, knj. IV, Zemaljski muzej u Sarajevu, Sarajevo, 1970, 52-53.
- 1973 Anđelić, Pavao, Bobovac i Kraljeva Sutjeska : stolna mjesta bosanskih vladara u XIV i XV stoljeću, Sarajevo , "Veselin Masleša", 1973.
- 1979 Benić, fra Bono, Ljetopis Sutješkog samostana, Biblioteka "Kulturno naslijeđe", Sarajevo, 1979.
- 1980 Institut za arhitekturu, urbanizam i prostorno planiranje Arhitektonskog fakulteta u Sarajevu, *Faza «B» - valorizacija prirodne i kulturno-historijske vrijednosti*, Prostorni plan Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1980.
1980. *Orgulje*, Opća enciklopedija jugoslovenskog leksikografskog zavoda 6, 211-212, Zagreb, 1980.
1982. Zlamalik, Vinko, *Strossmayerova galerija starih majstora Jugoslovenske akademije znanosti i umjetnosi*, Zagreb, 1982.
- 1984 Katalog, grupa autora, *Stari franjevački samostani BiH*, Sarajevo, 1984.
1984. Tihić, Smail, Gavran, Ivan, Basler, Đuro, Karamatić Marko, Nikić Andrija, Oršolić, katalog izložbe *Stari franjevački samostani Bosne i Hercegovine*, Sarajevo
- 1987 Matić, Bernardin, Kraljeva Sutjeska, Bobovac i okolica : spomenici srednjovjekovne bosanske države, 2. izd., Zagreb, 1987.
- 1987 Krzović, Ibrahim, Arhitektura Bosne i Hercegovine 1878-1918, Umjetnička galerija BiH, 1987.
1988. Rakić, Svetlana, *Slikarstvo i skulptura*, katalog izložbe Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 12-66.
1988. Basler, Đuro, *Metal*, katalog izložbe Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 68-94.
1988. Ivoš, Jelena, *Tekstil*, katalog izložbe Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 97-106.
1988. Kovačević, Matko, *Arhivska građa*, katalog izložbe Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 109-122.
1988. Basler, Đuro, *Kameni spomenici*, katalog izložbe Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1988, 139-147.
1988. Basler, Đuro, neobjavljen popis svih predmeta izrađenih od metala iz Muzeja u Franjevačkom samostanu u Kraljevoj Sutjesci, 1988.
1989. Basler, Đuro, Ivoš, Jelena, Rakić, Svetlana i dr., *Franjevci na raskršću kultura i civilizacija*, katalog izložbe, Zagreb, 1989.
1990. Karamatić, dr. Marko – Nikić, dr. Andrija, *Blago franjevačkih samostana Bosne i Hercegovine*, Privredni vjesnik – Turistička propaganda, Zagreb, 1990.
- 1990 Jelenić, Julijan, *Kultura i bosanski franjevci I i II*, Fototip izdanja iz 1912. godine, Svjetlost, Sarajevo, 1990.
- 1991 Lovrenović, Ivan, *Sedam stoljeća bosanskih franjevaca 1291-1991*, Sarajevo, 1991.
- 1996 Gavran, dr. fra Ignacije, *Povijesne crtice, Kraljeva Sutjeska, Kraljeva Sutjeska i Vareš, Povijesne crtice*, Split, 1996.
1998. Rakić, Svetlana, *Ikone Bosne i Hercegovine od XVI do XIX vijeka*, Beograd, 1998.
- 2000 Gavran, fra Ignacije, "Ljepotica u zabiti", objavljen u Svjetlu riječi, katoličkom časopisu za vjeru, društvo i kulturu,

- 2002 Sarajevo, ožujak 2000.
Čorak, Željka, *Križni put iz Kraljeve Sutjeske: stilska vježba*, radovi
Instituta za povijest umjetnosti, Zagreb, Zagreb, 2002.
- 2003 www.kraljeva-sutjeska.com

Nosilac istraživanja i izrade Prijedloga odluke:

*Emir Softić, diplomirani inženjer arhitekture,
saradnik za spomenike graditeljskog naslijeđa
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*

Učesnik u istraživanju i izradi Prijedloga odluke

(autor dijela o pokretnom naslijeđu):

*Slobodanka Lalić, profesor geografije i etnologije,
saradnik za pokretno naslijeđe
u Komisiji za očuvanje nacionalnih spomenika*